

Bank Rumia Spółdzielczy

**Informacje z zakresu profilu
ryzyka i poziomu kapitału Banku
Rumia Spółdzielczego
31.12.2018**

Spis Treści

I.	Informacje ogólne _____	3
II.	Cele i zasady polityki zarządzania poszczególnymi ryzykami _____	4
1.	Podstawowe informacje _____	4
2.	Struktura i organizacja komórki monitorującej dane rodzaje ryzyka _____	7
3.	System raportowania _____	7
4.	Dodatkowe informacje w zakresie systemu zarządzania. _____	7
5.	Strategie, procesy oraz pomiar i monitorowanie poszczególnych rodzajów ryzyk. _____	8
	<i>Ryzyko kredytowe, w tym koncentracji</i> _____	9
	<i>Ryzyko płynności</i> _____	16
	<i>Ryzyko stopy procentowej</i> _____	17
	<i>Ryzyko walutowe</i> _____	19
	<i>Ryzyko operacyjne</i> _____	21
	<i>Ryzyko braku zgodności</i> _____	24
	<i>Ryzyko kapitałowe</i> _____	27
6.	Opis zasad polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategii i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka. _____	30
III.	Zmienne składniki wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze _____	32
IV.	Fundusze własne _____	36
V.	Adekwatność kapitałowa _____	38
VI.	Ryzyko kredytowe _____	41
1.	Należności zagrożone i przeterminowane _____	41
2.	Opis stosowanego podejścia i metod przyjętych do ustalania korekt wartości i rezerw _____	41
3.	Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej _____	44
	Istotną klasę ekspozycji stanowią ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach _____	45
4.	Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach _____	45
5.	Struktura zaangażowania Banku wobec poszczególnych sektorów lub według typu kontrahenta. _____	45
6.	Struktura branżowa ekspozycji w rozbiciu na klasy ekspozycji w zł. _____	47
7.	Struktura branżowa ekspozycji zagrożonych (wartość nominalna) _____	49
8.	Struktura ekspozycji według okresów zapadalności (wartość nominalna) w podziale na istotne klasy należności (w tys. zł) stan na 31.12.2017 r. _____	50
9.	Informacje o stanie i zmianach rezerw celowych z podziałem na kategorie należności w zł. _____	51
10.	Kwoty umorzeń należności w ciężar odpisów w 2017 r. w zł.: _____	52
VII.	Korzystanie z oceny zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI) _____	53
VIII.	Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym _____	54
IX.	Ryzyko operacyjne _____	55
X.	Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego _____	57

XI. Wymogi informacyjne na temat podejścia do ryzyka płynności.	58
XII. Dźwignia finansowa	67
XIII. System Kontroli wewnętrznej	68

I. Informacje ogólne

Niniejsza informacja stanowi realizację Polityki informacyjnej w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału w Banku Rumia Spółdzielczym, wynikającej z postanowień Uchwały Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu, z uwzględnieniem jej późniejszych zmian oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 575/2013 dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

Bank Rumia Spółdzielczy z siedzibą w Rumi, ul. Morska 21, przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31.12.2018 roku.

W 2018 roku Bank prowadził działalność poprzez sieć swoich placówek:

- Oddział w Rumi,
- Oddział w Bojanie,
- Oddział w Kosakowie,
- Oddział w Szemudzie,
- Oddział w Gdyni,
- Oddział w Wejherowie,
- Filia w Urzędzie Miasta Rumia,
- Oddział w Redzie,
- Oddział w Lęborku.

Bank Rumia Spółdzielczy na dzień 31.12.2018 roku posiadał udziały w jednym podmiocie zależnym nie objętym konsolidacją. Dane charakteryzujące ten podmiot przedstawia poniższa tabela.

Nazwa podmiotu	Adres siedziby	Rodzaj zaangażowania	Cena nominalna	Wartość bilansowa	% kapitału zakładowego lub funduszu udziałowego
„SBR” Sp. z o.o.	Rumia, ul. Morska 21	Udziały	100 000,00zł	100 000,00 zł	100%

Do dnia 31.12.2018 roku spółka nie rozpoczęła działalności gospodarczej.

Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.

II. Cele i zasady polityki zarządzania poszczególnymi ryzykami

1. Podstawowe informacje

Bank Rumia Spółdzielczy stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- 1) metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- 2) metodę podstawowego wskaźnika w zakresie ryzyka operacyjnego,
- 3) metodę de minimis w zakresie ryzyka walutowego.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne strategie i procedury, które odnoszą się do identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka.

Podstawowe zadania organów Banku w powyższym zakresie określa „Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Rumia Spółdzielczym”:

Rada Nadzorcza Banku:

- 1) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność;
- 2) zatwierdza, określony przez Zarząd, akceptowalny ogólny poziom ryzyka oraz monitoruje jego przestrzeganie;
- 3) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd, strategię zarządzania Bankiem oraz nadzoruje jej przestrzeganie;
- 4) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd Banku, strategię zarządzania ryzykiem oraz monitoruje jej przestrzeganie;
- 5) sprawuje nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem; nadzoruje ich przestrzeganie;
- 6) wybiera członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 7) monitoruje skuteczność czynności wykonywanych przez członków Zarządu w związku z realizacją ich zadań w zakresie systemu zarządzania Bankiem;
- 8) sprawuje nadzór nad wykonywaniem przez członków Zarządu obowiązków, o których mowa poniżej, w tym w szczególności w ramach przypisanych im obowiązków na pierwszym poziomie i drugim poziomie w zakresie zarządzania ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych;

- 9) określa zasady raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, po uprzednim przedstawieniu propozycji przez Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku;
- 10) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka;
- 11) ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

Zarząd Banku:

- 1) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych strategii oraz procedur dotyczących identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka w zakresie: systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania i planowania kapitałowego, dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego;
- 2) określa bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka;
- 3) opracowuje i przyjmuje strategię zarządzania ryzykiem;
- 4) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie procedur dotyczących zarządzania oraz zapewnienie wdrożenia planów w zakresie systemu zarządzania ryzykiem opracowuje i akceptuje politykę oraz zapewnia wdrożenie procedur; monitoruje ich przestrzeganie;
- 5) zapewnia strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i umożliwiającą skuteczne wykonywanie zadań, w tym: wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, zapewniający niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie;¹
- 6) nadzoruje zarządzanie ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie;²
- 7) nadzoruje wielkość i profil ryzyka w Banku;
- 8) ustanawia odpowiednie zasady raportowania, w tym zasady raportowania Zarządu do Rady Nadzorczej; ustanawia zasady raportowania przez jednostki organizacyjne, komórki organizacyjne oraz stanowiska organizacyjne Banku o rodzajach i wielkości

¹ Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:

- 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) na drugi poziom składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych (zwane dalej „zarządzaniem ryzykiem na drugim poziomie w zakresie, o którym mowa w lit. a)“);
 - b) działalność komórki do spraw zgodności;
- 3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.

² j. w.

ryzyka w działalności, w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w Banku; jednym z elementów informacji zarządczej jest raport z realizacji apetytu na ryzyko (zaprezentowanego w postaci wskaźników ilościowych);

- 9) wprowadza niezbędne korekty i udoskonalenia systemu zarządzania w przypadku zmiany wielkości i profilu ryzyka w działalności Banku oraz czynników otoczenia gospodarczego lub wykrycia nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania;
- 10) zatwierdza przyjęte rodzaje limitów oraz ich wysokość.

W Banku Rumia Spółdzielczym funkcjonuje Komitet ds. Zarządzania Ryzykami Bankowymi, który jest organem opiniodawczo-doradczym Zarządu Banku. Do zadań Komitetu przede wszystkim należy:

- 1) opracowywanie rekomendacji w zakresie polityki zarządzania ryzykami bankowymi;
- 2) opiniowanie projektów procedur dotyczących wprowadzania nowych produktów; systemów i aplikacji w Banku;
- 3) wydawanie opinii w zakresie monitorowania ryzyk bankowych; w tym poziomu limitów;
- 4) koordynacja kształtowania polityki zarządzania ryzykami bankowymi;
- 5) ocenianie funkcjonowania dotychczasowych i nowych inwestycji kapitałowych Banku;
- 6) kreowanie polityki zarządzania aktywami i pasywami; wyznaczanie planów i kontrola wykonania;
- 7) analiza aktywów i pasywów Banku;
- 8) analiza rachunku zysków i strat;
- 9) ocena ryzyka: kredytowego w tym koncentracji; płynności; stopy procentowej; walutowego; operacyjnego; braku zgodności; kapitałowego;
- 10) ocena funkcjonowania dotychczasowych i nowych projektów inwestycji kapitałowych Banku;
- 11) ocena nowych produktów bankowych;
- 12) analiza wymogów kapitałowych Banku;
- 13) analiza podstawowych wskaźników ekonomicznych Banku;
- 14) analiza kształtowania się stóp procentowych;
- 15) zapewnienie opracowania planu awaryjnego utrzymania płynności;
- 16) opiniuje i składa propozycje zmian w strukturze aktywów i pasywów oraz propozycji zmian oprocentowania produktów;
- 17) inne zlecone przez Zarząd.

W roku 2018 r. odbyło się dwanaście spotkań Komitetu (średnio raz w miesiącu). Raporty Komitetu przedstawiana są na posiedzeniach Zarządu Banku z uwzględnieniem wniosków oaz wydanych rekomendacji.

2. Struktura i organizacja komórki monitorującej dane rodzaje ryzyka

W strukturze organizacyjnej Banku w pionie organizacyjnym, podlegającym Prezesowi Banku, funkcjonuje Stanowisko ds. zgodności monitorujące ryzyko braku zgodności oraz Zespół Ryzyk Bankowych, które na dzień 31.12.2018 roku obejmowało swoim zakresem działania monitorowania w szczególności następujących ryzyk:

- 1) ryzyka kredytowego, w tym koncentracji,
- 2) ryzyka płynności,
- 3) ryzyka stopy procentowej,
- 4) ryzyka walutowego,
- 5) ryzyka operacyjnego, w tym modeli,
- 6) ryzyka kapitałowego
- 7) ryzyka inwestycji.

3. System raportowania

W stosunku do ryzyk objętych szczególnym nadzorem opracowane zostały metody ich pomiaru oraz system raportowania. Bank dokonuje pomiaru ryzyka: płynności, operacyjnego, adekwatności kapitałowej Filar I z miesięczną częstotliwością. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem w formie analizy przekazywane są :

- 1) miesięcznie członkom Komitetu ds. Zarządzania Ryzykami Bankowymi,
- 2) kwartalnie Zarządowi Banku,
- 3) półrocznie Radzie Nadzorczej Banku.

W zakresie ryzyka kredytowego, w tym koncentracji, stopy procentowej, walutowego oraz adekwatności kapitałowej Filar II analiza przeprowadzana jest z częstotliwością kwartalną. Wyniki analizy przedstawiane są:

- 1) kwartalnie członkom Komitetu ds. Zarządzania Ryzykami Bankowymi, Zarządowi Banku,
- 2) półrocznie Radzie Nadzorczej Banku.

W zakresie ryzyka braku zgodności analiza przeprowadzana jest kwartalnie i w tym terminie przekazywana Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku.

4. Dodatkowe informacje w zakresie systemu zarządzania.

Zgodnie z zapisami § 26 Statutu Zarząd Banku składa się z 3 (trzech) osób w tym Prezesa, Pierwszego Wiceprezesa i Wiceprezesa Zarządu. Członkowie Zarządu nie zajmują w BRS stanowisk dyrektorskich. Członków Zarządu powołuje Rada Nadzorcza w głosowaniu tajnym (dodatkowo powołanie Prezesa następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego w trybie przewidzianym w ustawie Prawo bankowe). Z uwagi na brak kadencyjności Zarządu oraz zapisy w statucie, iż członkowie Zarządu powoływani są na wniosek Prezesa Zarządu, Bank na dzień 31.12.2018 roku nie posiadał strategii różnicowania wyborów członków Zarządu, gdyż uzależnione jest to od decyzji Prezesa. W praktyce

Bank przy rekrutacji członków Zarządu kieruje się obszarem odpowiedzialności, zakresem zadań i kompetencji jakie powinien spełniać kandydat na członka Zarządu. Stosowane narzędzia rekrutacyjne nastawione są na poszukiwanie osoby spełniającej określone wcześniej wymogi (doświadczenie, wiedzę, kompetencję itp.) Ponadto Rada Nadzorcza zatwierdza Regulamin Pracy Zarządu, w którym wskazuje się podstawowe cele i zakres kompetencji Zarządu oraz podział zadań i odpowiedzialności członków Zarządu. Szczegółowe kompetencje poszczególnych członków Zarządu wskazane są w uchwałach kompetencyjnych przyjętych przez Zarząd i zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą.

W Banku wprowadzono również „Procedurę oceny kwalifikacji członków Zarządu oraz Zarządu Banku Rumia Spółdzielczego”, która dotyczy zarówno oceny indywidualnej członków Zarządu jak również Zarządu jako organu kolegialnego. Celem oceny jest stwierdzenie czy członkowie Zarządu są w stanie w sposób skuteczny i stabilny zarządzać działalnością Banku, oraz sprawować skuteczny nadzór nad zarządzaniem ryzykiem, a także czy posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji czynności zarządczych oraz czy cieszą się nieposzlakowaną opinią, a ich sytuacja osobista nie stwarza zagrożenia utraty przez Bank reputacji. Powyższa ocena indywidualna dokonywana jest jako ocena uprzednia - przy wyborze do Zarządu oraz jako ocena następcza - w trakcie pełnienia funkcji przez członka Zarządu (corocznie).

Rada Nadzorcza BRS dokonała stosownej oceny (w zakresie reputacji, wiedzy i umiejętności, doświadczenia zawodowego oraz postawy wobec pełnionej funkcji), w wyniku, której pozytywnie zaopiniowała kwalifikacje wszystkich członków Zarządu oraz całego Zarządu jako organu kolegialnego.

Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu spełniają wymogi określone w art. 22 aa Ustawy Prawo bankowe, w tym w szczególności posiadają wiedzę, umiejętności i doświadczenie odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych obowiązków oraz dają rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków. Rada Nadzorcza oceniła pozytywnie zarówno kwalifikacje poszczególnych członków Zarządu jak również Zarządu, jako organu kolegialnego za okres 2018 r. Natomiast Zebranie Przedstawicieli oceniło pozytywnie kompetencje członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej jako organu kolegialnego za okres 2018 r.

5. Strategie, procesy oraz pomiar i monitorowanie poszczególnych rodzajów ryzyk.

Do podstawowych ryzyk, które podlegają szczególnemu nadzorowi, zalicza się:

- 1) ryzyko kredytowe, w tym koncentracji,
- 2) ryzyko płynności,
- 3) ryzyko stopy procentowej,
- 4) ryzyko walutowe,
- 5) ryzyko operacyjne, w tym modeli,
- 6) ryzyko kapitałowe,
- 7) ryzyko inwestycji,
- 8) ryzyko braku zgodności.

Ryzyko kredytowe, w tym koncentracji

1) Cele strategiczne:

a) Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój odpowiedniego jakościowo portfela kredytowego;
- dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 9%;
- utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 30%;
- ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych w ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB; Bank zakłada, że maksymalna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP nie może przekroczyć 15% funduszy własnych Banku;
- utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;
- utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 80% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania.

b) Cele strategiczne w zakresie ryzyka inwestycji obejmują:

- stworzenie możliwości poprawy rentowności działania przy jednoczesnym zachowaniu standardów bezpieczeństwa i ograniczaniu ryzyka;
- stworzenie możliwości poprawy współczynników kapitałowych, poprzez obniżenie kwoty aktywów ważonych ryzykiem;

- ograniczanie ryzyka związanego z transakcjami w instrumenty finansowe;
- przeprowadzanie transakcji zakupu instrumentów finansowych wyłącznie za pośrednictwem i zgodą Banku Zrzeszającego.

Bank realizuje powyższe cele strategiczne poprzez:

- wprowadzenie odpowiednich standardów dotyczących zarządzania ryzykiem inwestycji i ich przestrzeganie;
- nie dokonywanie inwestycji kapitałowych za wyjątkiem instrumentów kapitałowych Banku Zrzeszającego oraz inwestycji kapitałowych dokonywanych w wyjątkowych przypadkach za zgodą Banku Zarządzającego;
- przestrzeganie limitów w ograniczających ryzyko inwestycji wyznaczonych przez Bank Zrzeszający;
- ograniczenie łącznej kwoty inwestycji w instrumenty finansowe do poziomu 15% funduszy własnych.

c) Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- bezwzględne przestrzeganie limitów dużych ekspozycji określonych w CRR;
- budowę, weryfikację i aktualizację Zasad zarządzania ryzykiem koncentracji;

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalanie limitów koncentracji w pojedyncze branże;
- ograniczenie kredytowania klientów oraz grup powiązanych klientów, których zaangażowanie w Banku wyniosłoby 10% uznanego kapitału;
- ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

d) Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
- prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 10% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
- zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 90% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl) nie przekracza poziomów:
 - a) 50% w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza poziomu przeciętnego kwartalnego wynagrodzenia netto w gospodarce (PKWN),
 - b) 65% w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom przeciętnego kwartalnego wynagrodzenia netto w gospodarce (PKWN).
- Stosowanie limitów LtV, na maksymalnym poziomie³:
 - a) 80% - przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych;
 - b) 90% - przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona, lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP;
 - c) 75% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej;
 - d) 80% w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona, lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP.
- kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów detalicznych i przedsiębiorców indywidualnych oraz przedsiębiorstw i spółek prywatnych, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci nieruchomości mieszkalnych, stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 30 lat.
- stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
 - dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;

³ Dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomościach mieszkalnych powstałych do 31 grudnia 2014 r. poziom wskaźnika LtV może osiągać 95%, powstałych w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. poziom wskaźnika LtV nie powinien przekraczać 90%, powstałych w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. wartość wskaźnika LtV nie powinna przekraczać:

a) 85% lub,

b) 90% w przypadku, gdy część ekspozycji przekraczająca 85% LtV jest odpowiednio ubezpieczona, lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP.

- zlecenie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o 10% i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych.
- e) Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:
- wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
 - prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
 - utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 5% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
 - zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 8% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 8 lat ;udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl4) nie przekracza:
 - a. 60% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza poziomu przeciętnego kwartalnego wynagrodzenia netto w gospodarce (PKWN) i kredyt jest udzielony do 5 lat włącznie;
 - b. 75% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom przeciętnego kwartalnego wynagrodzenia netto w gospodarce (PKWN) i kredyt jest udzielony do 5 lat włącznie;
 - c. 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza poziomu przeciętnego kwartalnego wynagrodzenia netto w gospodarce (PKWN) i kredyt jest udzielony powyżej 5 lat;
 - d. 65% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom przeciętnego kwartalnego wynagrodzenia netto w gospodarce (PKWN) i kredyt jest udzielony powyżej 5 lat.

⁴ Definicja wskaźnika Dtl znajduje się w procedurze szczegółowej dotyczącej zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

- kierowanie oferty kredytów detalicznych głównie do klientów indywidualnych, korzystających z produktów wysokomarżowych (zgodnie z wytycznymi Polityki Kredytowej Banku na rok 2018).

2) Proces zarządzania:

W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym uczestniczą:

a) Rada Nadzorcza – która

- 1) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku;
- 2) zatwierdza cele strategiczne w tym apetyt na ryzyko w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem;
- 3) udziela zgody na udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub poręczenia członkowi Zarządu albo Członkowi Rady Nadzorczej Banku, o której mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe oraz art. 46 § 1 pkt 8 ustawy Prawo spółdzielcze.

b) Zarząd, który:

- 1) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem kredytowym;
- 2) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad, o których mowa w pkt 1);
- 3) odpowiada za skuteczność zarządzania ryzykiem kredytowym;
- 4) podejmuje decyzje kredytowe;
- 5) akceptuje ustalenia/wyniki procesu monitoringu ekspozycji kredytowych, zgodnie z zapisami procedury dotyczącej klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków.
- 6) odpowiada za przekazywanie Radzie Nadzorczej okresowej informacji z zakresu ryzyka kredytowego.

c) Komitet ds. Zarządzania Ryzykami Bankowymi, który:

- 1) opiniuje metody pomiaru i oceny portfelowego ryzyka kredytowego;
- 2) opiniuje poziom limitów dla portfelowego ryzyka kredytowego;
- 3) ocenia poziom portfelowego ryzyka kredytowego występującego w Banku i wydaje stosowne rekomendacje dla Zarządu.

d) Komitet Kredytowy – którego członkowie, na posiedzeniach Komitetu Kredytowego, w ramach posiadanych kompetencji określonych w stosownych aktach wewnętrznych, opiniują wnioski kredytowe.

e) Zespół Ryzyk Bankowych – będący komórką monitorującą ryzyko portfelowe, która podlega Prezesowi Zarządu, wykonuje zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem procedur kredytowych obejmujących

- zarządzanie wszystkimi aspektami ryzyka kredytowego, przygotowywaniem propozycji zmian procedur dla Zarządu;
- 2) zapewnieniem zgodności procedur ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
 - 3) opracowywaniem i aktualizowaniem zasad oceny wartości zabezpieczeń;
 - 4) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
 - 5) dokonywaniem pomiaru ryzyka;
 - 6) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
- f) Zespół Obsługi Kredytów, który podlega Pierwszemu Wiceprezesowi Zarządu, wykonuje zadania związane z:
- 1) badaniem terminowości spłat kredytów pod kątem tworzenia rezerw celowych ;
 - 2) badaniem sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta;
 - 3) badaniem adekwatności przyjętych zabezpieczeń;
 - 4) analizą wniosków kredytowych, w tym oceną zdolności kredytowej i oceną adekwatności proponowanego zabezpieczenia;
 - 5) przygotowaniem propozycji decyzji kredytowej;
 - 6) monitoringiem ekspozycji kredytowych;
 - 7) współpracą z oddziałami w zakresie restrukturyzacji ekspozycji kredytowych.
- g) Wskazani pracownicy jednostek organizacyjnych Banku wykonują zadania związane z:
- 1) pozyskiwanie klientów (z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie);
 - 2) gromadzenie dokumentacji kredytowej do wniosku o kredyt (z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie);
 - 3) weryfikację danych o klientach (z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie);
 - 4) dokonywanie analizy zdolności i wiarygodności kredytowej, ocenę jakości i skuteczności zabezpieczenia i wydanie odpowiedniej rekomendacji decyzji kredytowej w ramach posiadanych uprawnień (z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie), dla kredytów do 100 tys. zł;
 - 5) przygotowanie umów kredytowych dla kredytów do kwoty 100 tys. zł;
 - 6) uruchamianie kredytów;
 - 7) bieżący kontakt z klientem;
 - 8) prowadzenie monitoringu pojedynczych transakcji kredytowych (z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie), przy czym konkretnej transakcji kredytowej nie może monitorować osoba, która przygotowywała analizę wniosku i rekomendację decyzji kredytowej dotyczącej tej transakcji.

- h) Zespół Windykacji, który podlega Pierwszemu Wiceprezesowi Zarządu, wykonujący zadania związane w szczególności z podejmowaniem działań faktycznych i prawnych w celu zaspokojenia należności.

3) Pomiar i monitorowanie:

Pomiar ryzyka kredytowego odbywa się w dwóch obszarach:

- a) w zakresie pojedynczej ekspozycji kredytowej poprzez:
- stosowanie standardów kredytowych przy uwzględnieniu rodzaju produktu kredytowego, przy czym standardy kredytowe to określone zasady kredytowania i normy zawarte w odpowiednich regulacjach kredytowych;
 - ograniczanie wysokości kredytu poprzez jednostkowe limity zaangażowań,
 - stosowanie odpowiedniego podziału kompetencji przy podejmowaniu decyzji kredytowych,
 - badanie terminowości spłaty zaangażowań klientów wobec Banku, ocenę sytuacji ekonomiczno – finansowej kredytobiorcy i ewentualne stwierdzenie zagrożeń terminowej obsługi kredytu wraz z odsetkami;
 - wycena ekspozycji kredytowej, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków poprzez utworzenie rezerw celowych dla ekspozycji zaliczonych do wyższej niż „normalna” kategorii ryzyka;
 - badanie przestrzegania limitów jednostkowych na ekspozycje kredytowe;
 - ocena adekwatności przyjętych zabezpieczeń;
 - windykację i nadzór nad kredytami zagrożonymi;
 - kontrolę kredytową.
- b) w odniesieniu do portfela kredytowego i obejmuje w szczególności:
- ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego;
 - ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych w podportfelach kredytowych;
 - ocenę wielkości salda rezerw celowych/różnicy wartości rezerw i aktualizacji w porównaniu z wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku;
 - ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych;
 - ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
 - monitorowania kredytów zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka;
 - analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe;
 - analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji;
 - ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko;
 - przeprowadzaniu testów warunków skrajnych portfela kredytowego;
 - monitorowanie i kontrolę stopnia wykorzystania wprowadzonych limitów;
 - monitorowanie skuteczności działań windykacyjnych oraz restrukturyzacyjnych;

- ustalenie adekwatnego do potrzeb systemu informacji zarządczej;
- stosowanie odpowiednich mechanizmów kontrolnych.

Ryzyko płynności

1) Cele strategiczne:

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty,
- zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji,
- utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.

Bank realizuje powyższe cele strategiczne poprzez:

- realizowanie strategii finansowania;
- pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) na wymaganym przepisami poziomie;
- finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne;
- utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
- dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów;

- dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie oraz poprzez wydłużenie terminów wymagalności;
- identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

2) **Proces zarządzania oraz pomiar i monitorowanie** zostały opisane w dziale XI.

Ryzyko stopy procentowej

1) **Cele strategiczne:**

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 5% sumy bilansowej;
- zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych;
 - oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

2) Proces zarządzania:

- a) Rada Nadzorcza w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny kluczowych aspektów zarządzania ryzykiem stopy procentowej w banku, w tym zgodności prowadzonej polityki z obowiązującą strategią oraz planem finansowym.
- b) Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem stopy procentowej, w tym nad: identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i sprawozdawaniem ryzyka stopy procentowej;
- c) Wiceprezes Zarządu w zakresie nadzoru nad bieżącym zarządzaniem ryzykiem stopy procentowej, za wyjątkiem zagospodarowywania nadwyżek środków Banków.
- d) Pierwszy Wiceprezes w zakresie nadzoru nad operacyjnym zarządzaniem ryzykiem stopy procentowej, nadzorujący komórkę zarządzania „wolnymi środkami”.
- e) Zadania związane z kształtowaniem pozycji bilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych banku wykonuje odpowiednio:
 - Zarząd w zakresie ustalania oprocentowania produktów oraz decyzji kształtujących poziom pozycji bilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
 - Komitet ds. Zarządzania Ryzykami Bankowymi w zakresie składania propozycji zmian w strukturze aktywów i pasywów oraz propozycji zmian oprocentowania produktów,
 - komórka zarządzająca w zakresie kształtowania poziomu pozycji bilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych, np. przez przyjmowanie depozytów, udzielanie kredytów, składanie depozytów w banku zrzeszającym, ustalanie w ramach posiadanych pełnomocnictw indywidualnego oprocentowania produktów.
- f) Zadania związane z pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem poziomu ryzyka stopy procentowej w banku pełni Zespół Ryzyk Bankowych.
- g) Oceny bieżącego i planowanego poziomu ryzyka stopy procentowej banku dokonuje Zarząd i Komitet ds. Zarządzania Ryzykami Bankowymi.

3) Pomiar i monitorowanie:

Pomiar i monitorowanie obejmuje przede wszystkim:

- strukturę bilansu Banku z punktu narażenia na ryzyko stopy procentowej;
- zestawienie aktywów i pasywów wrażliwych według terminów przeszacowania (Luka przeszacowania, Luka przeszacowania z uwzględnieniem mnożników);
- wpływ zmiany stóp procentowych na wynik finansowy Banku informację o poziomie ryzyka przeszacowania i poziomie ryzyka bazowego (oddzielnie i łącznie);
- wpływ zmiany stóp procentowych na wartość ekonomiczną Banku;
- pomiar powiązań ryzyka stopy procentowej z innymi rodzajami ryzyka ;
- wyniki testów warunków skrajnych;
- analiza wskaźnikowa;
- stopień realizacji i przestrzegania limitów.

Ryzyko walutowe

1) Cele strategiczne:

Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- obsługa klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego głównie za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
- minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 1% funduszy własnych Banku;
- prowadzenie transakcji wymiany walut głównie z bankiem zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- utrzymywanie poziomu aktywów płynnych w walutach obcych które zaspokoją wpływy netto w danej walucie obcej ;
- podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
- niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

2) Proces zarządzania ryzykiem walutowym:

W procesie zarządzania ryzykiem walutowym w Banku uczestniczą:

a) Rada Nadzorcza, która :

- w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem walutowym w Banku;
- zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem walutowym, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem;
- ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem walutowym na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank.

b) Zarząd zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem walutowym;

- zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem walutowym;
- wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad;
- odpowiada za utrzymanie ryzyka walutowego na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą.

c) Komitet ds. Zarządzania Ryzykami Bankowymi, który:

- opiniuje procedurę dot. ryzyka walutowego;
- opiniuje poziom limitów;

- identyfikuje potrzeby zmian w polityce zarządzania ryzykiem walutowym Banku;
 - wydaje rekomendacje dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka walutowego Banku;
 - ocenia poziom ryzyka walutowego Banku i wydaje rekomendacje Zarządowi;
 - składa propozycje zmian poziomu kursów Banku.
- d) Zespół Ryzyk Bankowych – będący komórką monitorującą ryzyko walutowe, która podlega Prezesowi Zarządu, wykonujący zadania związane z:
- okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka walutowego oraz poziomu limitów;
 - zapewnieniem zgodności procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
 - proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
 - dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych;
 - analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka walutowego;
 - monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
 - oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko walutowe;
 - sporządzaniem raportów dla Komitetu ds. Zarządzania Ryzykami Bankowymi, Zarządu i Rady Nadzorczej.
- e) Wyznaczeni pracownicy Pionu Handlowego, którzy podlegają Wiceprezesowi Zarządu i Zespół Obsługi Transakcji podlegający Pierwszemu Wiceprezesowi Zarządu – będący komórką zarządzającą ryzykiem walutowym, wykonujący zadania związane z:
- zarządzanie ryzykiem walutowym;
 - obsługę transakcji walutowych;
 - przestrzeganie limitów w zakresie ryzyka walutowego;
 - wyliczanie bieżącej pozycji walutowej Banku;
 - utrzymywanie pozycji walutowej Banku na poziomie zgodnym z obowiązującymi limitami;
 - ustalanie kursów negocjowanych;
 - przestrzeganie limitów związanych z kupnem lub sprzedażą walut obcych zawartych przez upoważnionych pracowników.
- f) Zespół Księgowości i Administracji Systemów odpowiada za:
- księgowanie i rozliczanie transakcji walutowych;
 - zarządzanie rachunkami walutowymi nostro Banku w Banku Zrzeszającym lub innym banku;
 - lokowanie nadwyżek środków walutowych.

3) Pomiar i monitorowanie:

Pomiar i monitorowanie obejmuje przede wszystkim:

- a) wyliczanie i monitorowanie pozycji walutowej całkowitej i indywidualnej w poszczególnych walutach oraz wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe;
- b) poziom limitów;
- c) testy warunków skrajnych.

Ryzyko operacyjne

1) Cele strategiczne:

- a) optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania,
- b) racjonalizacja kosztów,
- c) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne,
- d) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich,
- e) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Realizacja celów strategicznych w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oparta jest m.in. na następujących zasadach:

- a) Bank obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego stosuje metodę wskaźnika bazowego; jednocześnie Bank może podejmować działania mające na celu wdrożenie metody standardowej.
- b) Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku obejmuje:
 - identyfikację procesów,
 - identyfikację ryzyka,
 - pomiar i ocenę ryzyka,
 - stosowanie narzędzi redukcji ryzyka,
 - monitorowanie ryzyka, w tym: raportowanie zdarzeń operacyjnych oraz raportowanie strat operacyjnych, monitorowanie wyznaczonych limitów, analizę kluczowych wskaźników Ryzyka KRI.
- c) Efektywna identyfikacja ryzyka obejmuje wszystkie istotne obszary działalności Banku, oraz jego podmiotów zależnych.
- d) Do skutecznej identyfikacji i pomiaru ryzyka Bank wykorzystuje następujące narzędzia:
 - rejestr zdarzeń i strat operacyjnych;
 - rejestr skarg i reklamacji klientów Banku;

- wyniki testów PCD²;
- dokumentów z audytu wewnętrznego i zewnętrznego;
- rejestr incydentów bezpieczeństwa;
- innych materiałów kontroli wewnętrznej;
- wyniki samooceny ryzyka operacyjnego,
- KRI³.

2) Proces zarządzania

Rada Nadzorcza i Zarząd odpowiadają za stworzenia kultury organizacyjnej, w której nacisk kładzie się na efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym, przestrzeganie procedur oraz stosowanie ustalonych reguł postępowania przez pracowników Banku.

a) Rada Nadzorcza :

- w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny realizacji założeń Strategii oraz Zasad, co najmniej raz w roku, a w razie potrzeby nakazuje Zarządowi dokonanie rewizji tych regulacji;
- zapewnia, że Zarząd posiada wiedzę i umiejętności niezbędne do realizacji Strategii, w tym również weryfikuje kompetencje Zarządu w tym zakresie;
- jest świadoma profilu ryzyka operacyjnego występującego w Banku, ponieważ regularnie zapoznaje się z syntetyczną informacją, którą otrzymuje od Zarządu;
- zaznajamia się z wykazem procesów zaklasyfikowanych jako procesy kluczowe z punktu widzenia realizacji strategii biznesowej i zarządzania ryzykiem;
- w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego weryfikuje wprowadzone rozwiązania organizacyjne i proceduralne mające na celu ograniczenie występowania konfliktu interesów i powiązań personalnych, na podstawie otrzymywanych informacji;
- w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego nadzoruje funkcjonowanie obszarów technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego, w szczególności zapoznaje się z wynikami testów, przeprowadzonych w obszarze zarządzania ciągłością działania, które uwzględniają informacje o terminowości i skuteczności podejmowanych działań naprawczych.

² PCD – Plany Ciągłości Działania

³ KRI – Kluczowe wskaźniki Ryzyka

b) Zarząd :

- odpowiada za opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- odpowiada za opracowanie i wdrożenie pisemnych regulacji - Strategii i Zasad oraz ich regularne przeglądy;
- odpowiada za właściwe funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w związku z czym ocenia czy system ten jest adekwatny do profilu ryzyka operacyjnego na bazie otrzymywanych informacji;
- odpowiada za realizację procesu kontroli ryzyka operacyjnego nadzorując zakres i częstotliwość kontroli wewnętrznej, w celu zapewnienia jej adekwatności do profilu ryzyka operacyjnego Banku;
- zapewnia odpowiednie warunki organizacyjne i techniczne oraz zasoby odpowiadające bieżącym i przyszłym wymaganiom Banku, w tym właściwą współpracę pomiędzy jednostkami odpowiedzialnymi za obszar technologii informacyjnej, strategię działania Banku, bezpieczeństwo, ciągłość działania, zarządzanie ryzykiem operacyjnym, zarządzanie procesami, zarządzanie projektami oraz kontrole wewnętrzne;
- zapewnia rozwiązania organizacyjne i procedury, które pozwalają na ograniczenie występowania konfliktu interesów i powiązań personalnych;
- zapewnia poprawność i efektywność zarządzania w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego, otrzymuje również stosowne raporty z tych obszarów;
- okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat profilu ryzyka operacyjnego, na które narażony jest Bank;
- odbywa regularne szkolenia z zakresu ryzyk istotnych zidentyfikowanych w Banku;
- zaznajamia się z okresową informacją w zakresie ryzyka operacyjnego, zgodnie z wdrożonym w Banku SIZ.

c) Jednostki i komórki organizacyjne Banku w zakresie wykonywanych zadań:

- identyfikują i oceniają ryzyko operacyjne powstające we wszystkich produktach, procesach oraz systemach występujących w danej jednostce organizacyjnej Banku,
- wykonują pogłębioną analizę ryzyka występującego w procesach kluczowych i krytycznych procesach biznesowych,
- podejmują działania zmierzające do minimalizowania ryzyka operacyjnego w ramach nadzorowanych produktów, procesów i systemów,
- monitorują poziom ryzyka operacyjnego oraz bieżąco zarządzają ryzykiem operacyjnym,
- identyfikują, oceniają i rejestrują zdarzenia i straty operacyjne oraz ich skutki,
- przygotowują okresowe informacje,

- realizują postanowienia zawarte w planach utrzymania ciągłości działania.
- d) Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego jest odpowiedzialny za ograniczanie ryzyka operacyjnego, w szczególności poprzez:
 - inicjowanie oraz koordynowanie działania w zakresie identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego,
 - nadzorowanie działań zmierzających do utrzymania ryzyka operacyjnego na akceptowalnym poziomie.
- e) Wyznaczony przez Zarząd Audytor ryzyka tj. pracownik z Zespołu Ryzyk Bankowych odpowiedzialny jest za monitorowanie ryzyka operacyjnego oraz koordynowanie wykonywanych w Banku zadań z zakresu tego ryzyka.

3) Pomiar i monitorowanie:

Pomiar i monitorowanie obejmuje:

- a) samoocenę ryzyka operacyjnego,
- b) rejestr zdarzeń operacyjnych i strat operacyjnych,
- c) kluczowe wskaźniki ryzyka,
- d) wyniki kontroli,
- e) testy warunków skrajnych oraz testów planów ciągłości działania,
- f) rejestr skarg i reklamacji klientów Banku,
- g) rejestr zdarzeń operacyjnych poniesionych przez podmioty funkcjonujące w otoczeniu Banku.

Ryzyko braku zgodności

1) Cele strategiczne:

- a) efektywne przeciwdziałanie możliwościom wystąpienia naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
- b) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- c) dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- d) dążenie i dbałość o:
 - wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

2) Proces zarządzania: Rada Nadzorcza w procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności:

- 1) nadzoruje wykonywanie przez Zarząd obowiązków dotyczących zapewniania zgodności zarówno w ramach funkcji kontroli, jak i zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 2) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności (w tym regulamin funkcjonowania komórki ds. zgodności) i nadzoruje ich przestrzeganie;
- 3) co najmniej raz na kwartał ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank, w oparciu o okresowe (w tym kwartalne) raporty komórki do spraw zgodności oraz informacje od Zarządu;
- 4) informuje Spółdzielnię o wynikach oceny, o której mowa w pkt 3.

Zarząd w procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności:

- 1) odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, w tym za ustanowienie stałej i efektywnie działającej komórki do spraw zgodności, organizację procesu zarządzania ryzykiem oraz nadzór nad jego funkcjonowaniem;
- 2) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie oraz zapewnienie przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 3) odpowiada za składanie sprawozdań Radzie Nadzorczej w sprawie zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności;
- 4) w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w stosowaniu zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności podejmuje środki naprawcze lub dyscyplinujące.

W Banku rolę komórki ds. zgodności pełni Stanowisko ds. zgodności; osoba zajmująca to stanowisko jest jednocześnie kierującym komórką ds. zgodności. Celem działania komórki ds. zgodności jest zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi, a także normami etycznego postępowania. Komórka ds. zgodności podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu.

Działanie komórki ds. zgodności obejmuje zadania drugiego poziomu systemu kontroli wewnętrznej (drugiej linii obrony przed ryzykiem) polegające na zapewnianiu zgodności w działaniu całego Banku.

Do zadań komórki ds. zgodności należy:

- 1) prowadzenie rejestru naruszeń *compliance*;
- 2) sporządzanie na potrzeby Zarządu i Rady Nadzorczej informacji dotyczących stopnia efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności, zmian w poziomie ryzyka;

- 3) przedstawianie Zarządowi propozycji działań, które będą miały na celu minimalizowanie powstałego ryzyka braku zgodności i ograniczanie występowania takich naruszeń przepisów prawa i norm postępowania przyszłości;
- 4) bieżące informowanie Zarządu o przypadkach występowania istotnych naruszeń *compliance*;
- 5) monitorowanie na bieżąco zmian w zewnętrznych przepisach prawa; informowanie pracowników Banku, w sposób ogólnie dostępny, o zaistniałych zmianach w zewnętrznych przepisach prawa;
- 6) opiniowanie nowych produktów lub procesów pod kątem ryzyka ewentualnego wystąpienia zdarzeń *compliance*;
- 7) opiniowanie procedur wewnętrznych lub wzorów umów, pod kątem ich zgodności z zewnętrznymi przepisami prawa oraz występowania ewentualnych zapisów, które mogłyby wygenerować naruszenie *compliance* (z wyjątkiem wzorów przygotowywanych przez Spółdzielnię lub Bank Zrzeszający oraz zaopiniowanych przez obsługującą Bank kancelarię prawną);
- 8) opiniowanie materiałów reklamowych Banku (z wyjątkiem materiałów przygotowywanych przez Bank Zrzeszający);
- 9) monitorowanie terminowości i zakresu aktualizacji procedur wewnętrznych; informowanie pracowników Banku, w sposób ogólnie dostępny, o zaistniałych zmianach w procedurach wewnętrznych;
- 10) monitorowanie realizacji zaleceń wydanych przez podmioty zewnętrzne, w tym przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz Spółdzielnię;
- 11) monitorowanie realizacji zaleceń wydanych przez Zarząd w wyniku kontroli wewnętrznych;
- 12) projektowanie, wprowadzanie i stosowanie procedur i metodyk zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 13) kształtowanie świadomości istnienia ryzyka braku zgodności wśród pracowników Banku.

Komórkę ds. zgodności w realizacji jej działań wspiera powołany w Banku Komitet ds. Ryzyka Braku Zgodności. Zadaniem jego jest w szczególności:

- 1) przedstawienie własnych sugestii odnośnie hierarchizacji i nadawania priorytetów ważności i pilności bieżącym i planowanym zadaniom Komórki ds. zgodności, zwłaszcza odnośnie nowych regulacji wewnętrznych;
- 2) sygnalizacja zdiagnozowanych przez siebie: ryzyka prawnego i ryzyka *compliance*;
- 3) udzielanie opinii doradczych i wyjaśnień w kwestiach zgłoszonych przez Komórkę ds. zgodności, w tym konsultowanie założeń przygotowywanych projektów regulacji wewnętrznych i omawianie wymagających kolegialnych konsultacji, wybranych kwestii z obszaru *compliance*;

- 4) w szczególnych przypadkach, uzasadnionych stopniem swej złożoności lub specjalistyczną tematyką - przydział poszczególnych zadań jednostkowych w ramach kolektywnego przygotowywania projektów regulacji wewnętrznych oraz wkład merytoryczny we wspólnym opracowaniu treści tych aktów;
- 5) udzielanie wskazówek i pomoc merytoryczna w przygotowaniu materiałów dla potrzeb szkoleń dotyczących *compliance*.

3) Monitorowanie:

Monitorowanie ryzyka braku zgodności obejmuje:

- 1) analizę skali, częstotliwości, powtarzalności zarejestrowanych naruszeń *compliance*;
- 2) ocenę realizacji skutków zastosowanych środków ograniczających ryzyko (zaleceń komórki ds. zgodności);
- 3) ocenę realizacji zaleceń wydanych po kontrolach zewnętrznych;
- 4) analizę wyników samooceny przeprowadzonej w ramach obszaru ryzyka operacyjnego.

W ramach monitorowania wielkości i profilu ryzyka braku zgodności, komórka ds. zgodności:

- 1) wykorzystuje wyniki weryfikacji bieżącej pionowej oraz testowania pionowego, przeprowadzanych w zakresie funkcji kontroli;
- 2) może samodzielnie dokonywać testowania pionowego.

Ryzyko kapitałowe

1) Cele strategiczne:

- a) Utrzymanie kapitału założycielskiego w wysokości nie niższej niż równowartość 1.000.000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym;
- b) Utrzymanie sumy funduszy własnych na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
 - kapitału regulacyjnego,
 - kapitału wewnętrznego;
- c) Utrzymanie współczynników kapitałowych na poziomie co najmniej:
 - współczynnik kapitału podstawowego Tier I – 4,5%;
 - współczynnik kapitału Tier I – 6%;
 - łączny współczynnik kapitałowy – 8%.
- d) Bank przyjmuje następujące długoterminowe cele kapitałowe:
 - dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;

- ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie w 2018 – 13,875%; od 2019 -14,5%;
- posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie w 2018 - 10,875% ; od 2019 – 11,5%;
- posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie w 2018 -9,375% , od 2019 - 10%;
- obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 85%; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 9,41%;
- dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił minimum 75% funduszy Tier I, a fundusz udziałowy maksimum 15% funduszy Tier I;
- dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego, zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni;
- przekazywanie na fundusze własne minimum 85% nadwyżki bilansowej;
- posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku;
- ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji – w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia;
- nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego;
- utrzymywanie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji w wysokości równej co najmniej poziomowi MREL.

Realizacja celów kapitałowych odbywa się poprzez jednoczesne kreowanie wielkości funduszy własnych oraz wpływanie na poziom generowanego ryzyka.

2) Proces zarządzania:

a) Rada Nadzorcza:

- zatwierdza procedury wewnętrzne Banku dotyczące procesu zarządzania i planowania kapitałowego, w tym szacowania kapitału wewnętrznego;
- sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania decyzji ze strategią zarządzania i planowania kapitałowego;

- ocenia, czy działania Zarządu w zakresie zarządzania kapitałowego są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.
- b) Zarząd:
- odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację procedury w zakresie zarządzania i planowania kapitałowego, w tym wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i szacowania kapitału wewnętrznego;
 - wprowadza podział realizowanych w Banku zadań w zakresie zarządzania ryzykiem kapitałowym;
 - przekazuje Radzie Nadzorczej Banku okresową informację na temat wielkości funduszy własnych oraz wielkości wymogów kapitałowych przypadających na istotne rodzaje ryzyka;
 - podejmuje czynności mające na celu zapewnienie odpowiedniej wielkości funduszy własnych do skali działania Banku i ponoszonego ryzyka.
- c) Komitet ds. Zarządzania Ryzykami Bankowymi:
- monitoruje poziom funduszy własnych, identyfikuje potrzeby kapitałowe;
 - ocenia stopień pokrycia funduszami różnych rodzajów ryzyka bankowego;
 - wskazuje na rozwiązania zmierzające do efektywnego wykorzystania funduszy własnych;
 - ocenia skalę zapotrzebowania Banku na zwiększenie funduszy własnych;
 - opracowuje propozycje zmierzające do odpowiedniego alokowania funduszy własnych;
 - wskazuje na sposoby ograniczania ryzyka w przypadku pojawienia się zagrożeń związanych z brakiem adekwatności kapitałowej Banku.
- d) Zespół Ryzyk Bankowych:
- opracowuje sprawozdania z zakresu kapitału wewnętrznego i poziomu wewnętrznego współczynnika kapitałowego;
 - opracowuje propozycje aktualizacji procedury w zakresie zarządzania i planowania kapitałowego, w tym wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i szacowania kapitału wewnętrznego;
 - monitoruje poziom adekwatności kapitałowej;
 - wskazuje na sposoby ograniczania ryzyka w przypadku pojawienia się zagrożeń związanych z brakiem adekwatności kapitałowej Banku.
- e) Zespół Księgowości i Administracji Systemów:
- gromadzi dane finansowe, potrzebne do monitorowania adekwatności kapitałowej Banku;
 - opracowuje sprawozdania z zakresu łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i poziomów współczynników kapitałowych;
 - opracowuje informację zarządczą z zakresu dźwigni finansowej;
 - opracowuje informację zarządczą z zakresu MREL;
 - może wnosić propozycje zmian do procedur wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i szacowania kapitału wewnętrznego, w wypadku zaistnienia sytuacji specyficznej, której dotychczasowe procedury nie obejmowały.

3) Pomiar i monitorowanie:

Pomiar i monitorowanie obejmuje:

- a) poziom współczynnika wypłacalności,
- b) poziom wewnętrznego współczynnika wypłacalności,
- c) poziom funduszy własnych,
- d) wymogi kapitałowe,
- e) limity,
- f) testy warunków skrajnych.

6. Opis zasad polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategii i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka.

W celu ograniczania ryzyka Bank wprowadził szereg limitów, pozwalających na dywersyfikację ryzyka oraz wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka. Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku i systematycznie monitorowany.

Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:

- analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
- apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą;
- analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
- wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.

W celu ograniczania ryzyka kredytowego Bank przyjmuje różnego rodzaju zabezpieczenia, które traktowane są jako źródło spłaty kredytu w przypadku gdy klient utracił zdolność do samodzielnej obsługi zadłużenia.

Jako zabezpieczenie spłaty udzielonych kredytów Bank przyjmuje następujące rodzaje zabezpieczeń:

- a) w ramach zabezpieczeń rzeczowych:
 - hipotekę na nieruchomości,
 - zastaw rejestrowy,
 - przewłaszczenie rzeczy ruchomej,
 - wpłatę określonej kwoty, spełniającej warunki określone w art. 102 ustawy Prawo bankowe,
 - blokada środków na rachunku w Banku lub innych bankach,
 - cesję wierzytelności z umów handlowych,
 - cesję wierzytelności z umów ubezpieczeniowych,
 - inne, zaakceptowane indywidualną decyzją przez Bank.

- b) w ramach zabezpieczeń nierzeczywistych:
- weksel własny i poręczenie wekslowe,
 - gwarancję,
 - poręczenie cywilne,
 - pełnomocnictwo do rachunku.

W celu ograniczania ryzyka prawnego i operacyjnego Bank określił szczegółowe zasady ustanawiania prawnych form zabezpieczeń spłaty kredytów w Instrukcji prawnych form zabezpieczeń wierzytelności Banku oraz Zasadach wyceny i monitoringu zabezpieczeń.

III. Zmienne składniki wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze

Bank Rumia Spółdzielczy realizując zapisy zawarte w obowiązującym Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach dokonał oceny funkcjonującego w Banku systemu wynagradzania i stwierdził, iż brak w nim elementów zachęcających pracowników do podejmowania nadmiernego ryzyka. W ocenie Rady Nadzorczej (Uchwała RN nr 24/2018 z dnia 25.04.2018r.) polityka wynagradzania sprawowana była w sposób właściwy, wobec powyższego rekomendowała jej przyjęcie przez Zebranie Przedstawicieli. ZP przyjęło Uchwałę nr 29/2018 z dnia 07.06.2018r., w której pozytywnie oceniło politykę wynagrodzeń.

BRS dokonał w 2018r. przeglądu i analizy stanowisk, pod kątem istotnego wpływu na profil ryzyka Banku. W wyniku dokonanej analizy i oceny istniejącego stanu stwierdzono, iż brak w nim elementów zachęcających pracowników do podejmowania nadmiernego ryzyka. W 2018 r. po powyższej analizie jako stanowiska istotne uznano oprócz członków Zarządu również Stanowisko ds. zgodności. W 2018 roku Bank dokonał aktualizacji „Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Rumia Spółdzielczym” w celu ujęcia niniejszą regulacją Stanowisko ds. zgodności – Uchwała Rady Nadzorczej 23/2018 z dnia 25.04.2018r.).

1. Ogólne informacje dotyczące kształtowania wynagrodzeń

W obowiązującym w Banku systemie wynagradzania występuje zmienny składnik wynagrodzenia tj. regulaminowa premia roczna, która przyznawana jest na podstawie oceny efektów pracy osób objętych Polityką zmiennych składników wynagradzania. Powyższa ocena dokonywana jest:

- w przypadku członków Zarządu przez Radę Nadzorczą do końca kwietnia roku następującego po okresie oceny,
- w przypadku Stanowiska ds. zgodności przez Prezesa Zarządu do końca marca roku następującego po okresie oceny.

2. Zasad oceny członka Zarządu:

- a) Ocena efektów pracy członka Zarządu Banku dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje 3 lata, tzn. miniony rok obrotowy oraz dwa poprzednie lata, tak aby wysokość wynagrodzenia zależna od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny i ryzyko związane z prowadzoną przez Bank działalnością oraz zweryfikowany przez biegłego rewidenta wynik finansowy netto na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego ocenę.

- b) Podstawą oceny efektów pracy są kryteria dotyczące oceny wyników całego Banku, a także ocena indywidualnych wyników danego członka Zarządu.
- c) Ocena wyników całego Banku powinna obejmować koszt ryzyka Banku, koszt kapitału i ryzyka płynności w perspektywie długoterminowej.
- d) Ocena efektów pracy członków Zarządu obejmuje wskaźniki Banku w zakresie:
- zysku netto;
 - wskaźnika należności zagrożonych;
 - współczynnika wypłacalności.
- e) W odniesieniu do kryteriów określonych w punkcie powyżej członek Zarządu ma prawo do premii rocznej, gdy w okresie podlegającym ocenie wykonanie planu finansowego zostało zrealizowane na poziomie:
- zysku netto nie niższym niż 100% zaplanowanego poziomu;
 - wskaźnika należności zagrożonych nie niższym niż 100% zaplanowanego poziomu;
 - współczynnika wypłacalności nie niższym niż 100% zaplanowanego poziomu.
- f) Ocena indywidualnych wyników pracy członka Zarządu obejmuje:
- efekty realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków i odpowiedzialności w ramach podziału zadań w Zarządzie;
 - pozytywną ocenę kwalifikacji;
 - uzyskiwanie absolutorium z wykonania obowiązków;
 - wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub kontrola Komisji Nadzoru Finansowego, w obszarach nadzorowanych przez danego członka Zarządu.
- g) W przypadku kryteriów określonych punkcie powyżej członek Zarządu ma prawo do premii rocznej, gdy w okresie podlegającym ocenie:
- dokonano pozytywnej oceny efektów pracy realizacji zadań członka Zarządu wynikających z zakresu jego obowiązków i odpowiedzialności;
 - uzyskał pozytywną ocenę kwalifikacji;
 - uzyskiwał absolutorium z wykonania obowiązków;
 - wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny przeprowadzony przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub kontrola Komisji Nadzoru Finansowego, nie wykazały istotnych uchybień w obszarze nadzorowanym przez danego członka Zarządu.

3. Zasady oceny Stanowiska ds. zgodności:

- a) Ocena efektów pracy Stanowiska ds. zgodności dokonywana jest za okres 3 lata, tzn. miniony rok obrotowy oraz dwa poprzednie lata.
- b) Podstawą oceny efektów pracy jest realizacja celów związanych z pełnioną funkcją obejmujące:
 - zadania związane z zakresem obowiązków,
 - Zbilansowaną Kartą Celów.
- c) Przy ocenie uwzględnia się następujące kryteria:
 - sumienność, efektywność i terminowość, a także ocenę wystawioną przez podmiot kontroli zewnętrznej, jeżeli taka wystąpiła w stosunku do ocenianego okresu,
 - stopień realizacji Zbilansowanej Karty Celów.
- d) Pracownik ma prawo do premii rocznej, jeżeli:
 - pozytywnie oceniono efekty jego pracy pod kątem sumienności, efektywności i terminowości, a także gdy podmiot kontroli zewnętrznej, w tym audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub KNF nie wykazał rażących uchybień w obszarze powierzonych zadań;
 - zrealizował cele wskazane w Zbilansowanej Karcie Celów na poziomie nie niższym niż wartości docelowe poszczególnych mierników w niej wskazane.

4. Zasady przyznawania i wypłaty premii członkom Zarządu

- a) Łączna kwota premii rocznej dla członków Zarządu Banku ustalana jest w wysokości 2,5% rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto z zastrzeżeniem, że wysokość premii nie może być większa niż 30% osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia zasadniczego.
- b) Wypłata premii rocznej jest zmniejszana w przypadku:
 - nieobecności w okresie podlegającym ocenie trwającej nieprzerwanie dłużej niż 3 miesiące;
 - zrealizowania zysk netto na poziomie niższym niż 100% zaplanowanego poziomu;
 - zrealizowania wskaźnik należności zagrożonych na poziomie wyższym niż 100% zaplanowanego poziomu;
 - zrealizowania współczynnik wypłacalności na poziomie niższym niż 100% zaplanowanego poziomu.
- c) Premia roczna nie jest przyznawana w przypadku:
 - negatywnej oceny pracy członka Zarządu;
 - zagrożenia niespełnienia wymogów ostrożnościowych;
 - o którym mowa w art. 142 ust. 1 Ustawy Prawo bankowe;
 - zagrożenia upadłością;

- gdy członek Zarządu uczestniczył w działaniach, których wynikiem były znacznej straty Banku lub była odpowiedzialna za takie działania;
 - nie spełnienia odpowiednich standardów dotyczących rękopisami bezpiecznego i ostrożnego zarządzania bankiem.
- d) Przyznana członkowi Zarządu premia roczna wypłacana jest jednorazowo w formie pieniężnej, po podjęciu uchwały przez Radę Nadzorczą.
- e) Ustanie stosunku pracy członka Zarządu Banku w okresie oceny nie powoduje pozbawienia go prawa do premii rocznej. W takiej sytuacji, ocena pracy członka Zarządu pod kątem wypłaty regulaminowej premii rocznej obejmuje wyłącznie okres zatrudnienia członka Zarządu Banku w trakcie okresu podlegającego ocenie.

5. Zasady przyznawania i wypłaty premii dla Stanowiska ds. zgodności:

1. Łączna kwota premii rocznej dla Stanowiska ds. zgodności ustalana jest w wysokości nie większej niż 30% osiągniętego w danym roku wynagrodzenia zasadniczego powyższego stanowiska.
2. Wysokość premii wraz z uzasadnieniem przedstawia Radzie Nadzorczej Prezes Zarządu. Rada Nadzorcza uprawniona jest do przyjęcia lub jej odrzucenia, co następuje w formie uchwały wraz z uzasadnieniem. W przypadku odrzucenia propozycji Rady Nadzorczej Prezes Zarządu dokonuje ponownej weryfikacji wysokości premii.
3. Wypłata premii rocznej jest zmniejszana w przypadku nie zrealizowania celów wskazanych w Zbilansowanej Karcie Celów na poziomie wartości docelowych poszczególnych mierników.
4. Premia roczna nie jest przyznawana w przypadku:
 - negatywnej oceny pracy Stanowiska ds. zgodności;
 - gdy osoba oceniana uczestniczyła w działaniach, których wynikiem były znaczne straty Banku lub była odpowiedzialna za takie działania.

6. Zbiorcze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń Zarządu wg stanu na 31.12.2018

- a) W okresie od dnia 01.01.2018r. do 31.12.2018r. wynagrodzenie na podstawie Polityki zmiennych składników otrzymywało trzech członków Zarządu oraz Stanowisko ds. zgodności.
- b) Łączna wartość wynagrodzenia stanowisk wskazanych w pkt a za rok obrotowy 2018 wyniosła
- wynagrodzenie stałe – 735.155 zł,
 - wynagrodzenie zmienne – 131.898 zł (Stanowiska ds. zgodności zostało objęte powyższą Polityką w 2018r., z tego względu pierwsza wypłata premii rocznej według ustalonych zasad nastąpi w 2019r.)
- c) Wynagrodzenie zmienne w wartości 131.898 zł zostało wypłacone w formie rocznej premii.
- d) Wg stanu na 31.12.2018 r. nie dokonano wypłaty członkom Zarządu wynagrodzeń z odroczonej wypłatą. Nie dokonano również płatności związanych z podjęciem zatrudnienia lub zakończeniem stosunku zatrudnienia przez członków Zarządu.

IV. Fundusze własne

Bank Rumia Spółdzielczy ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z przepisami art. 437 oraz art. 492 Rozporządzenia CRR oraz zgodnie z wymogami zawartymi w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającemu wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013. Poniższe zestawienie przedstawia szczegółowe informacje poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2018 r.

Kapitał podstawowy Tier I: instrumenty i kapitały rezerwowe	Kwota w dniu ujawnienia	Odniesienie do CRR
Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	53 467 453 ¹⁾	Art. 26 ust. 1
Fundusze ogólne ryzyka bankowego	4 420 000	Art. 26 ust. 1 lit. f)
Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 3 i powiązane ażio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	0,00	Art. 486 ust. 2
Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	57 887 453	
Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	95 776	Art. 36 ust. 1 lit. b) Art. 37, art. 472 ust. 4
Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	0,00	
Kapitał podstawowy Tier I	57 791 677	
Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	57 791 677	
Instrumenty kapitałowe i powiązane ażio emisyjne	0,00 ²⁾	Art. 62, 63
Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	500 000	Art. 62 lit c) i d)
Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	500 000	
Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	58 291 677	
Aktywa ważone ryzykiem pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)	385 241 781	
Aktywa ważone ryzykiem razem	385 241 781	
Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	15,00	Art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465

Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	15,00	Art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465
Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	15,13	Art. 92 ust. 2 lit. c)
Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)	500 000	Art. 62
Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową		Art. 62

¹⁾W pozycji skumulowane inne całkowite dochody ujęto 20% funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego.

Na dzień 31.12.2018 roku:

- 1) fundusz udziałowy stanowił 7,80% funduszy własnych Banku,
- 2) fundusz udziałowy wynosił 4 547 500 zł,
- 3) Bank posiadał 185 udziałowców,
- 4) liczba udziałów wynosiła 3 638 zł,
- 5) jeden udział zgodnie ze Statutem Banku wynosił 1 250 zł.

V. Adekwatność kapitałowa

1. Opis metody stosowanej do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego

W ramach procesu wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego, Bank dąży do określenia, czy posiadany kapitał jest odpowiedni do skali ponoszonego ryzyka, dokonując na bieżąco identyfikacji i oceny tego ryzyka. Celem procesu szacowania kapitału wewnętrznego jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka. Proces szacowania kapitału wewnętrznego opiera się na wynikach oceny ryzyka uwzględniających czynniki ilościowe i jakościowe. Kapitał wewnętrzny jest sumą wymogów kapitału wewnętrznego na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka, wyliczonych w trzech etapach:

- 1) wyznaczanie kapitału regulacyjnego (FILAR I NUK),
- 2) weryfikacja kapitału regulacyjnego,
- 3) szacowanie kapitału wewnętrznego na ryzyka nie uwzględnione w etapach wskazanych w punktach 1 i 2.

2. Regulacyjny wymóg kapitałowy

Bank Rumia Spółdzielczy uwzględnia w obliczeniach współczynnik wsparcia o którym mowa w § 501 Rozporządzenia CRR. Wartość aktywów ważonych ryzykiem obliczonych dla ekspozycji wobec małego lub średniego przedsiębiorcy (MŚP), zaliczanych do ekspozycji wobec przedsiębiorstw, ekspozycji detalicznych, Bank dodatkowo mnoży przez współczynnik wsparcia równy 0,7619.

Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia (MŚP) dla każdej z klas ekspozycji na dzień 31.12.2018 r.:

L.p.	Wyszczególnienie	Kwota w zł
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	307 667
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	334 546
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	99 292
4	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0
5	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0
6	Ekspozycje wobec instytucji	17 116
7	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	10 707 239
8	Ekspozycje detaliczne	12 354 746
9	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	
10	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	2 594 217
11	Pozycje związane za szczególnie wysokim ryzykiem	0

12	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0
13	Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0
14	Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	85 284
15	Ekspozycje kapitałowe	381 960
16	Inne pozycje	874 600
	RAZEM	27 756 667

3. Wymogi kapitałowe

Poniższe zestawienie przedstawia poziom wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na dzień 31.12.2018 roku.

Rodzaj ryzyka	Wymagany według Banku łączny kapitał na zabezpieczenie ryzyka	Alokacja kapitału według wymagań dla Filaru I	Alokacja kapitału według wymagań dla Filaru II
Ryzyko kredytowe	33 887 607	27 756 667	6 130 940
Ryzyko rynkowe	-	-	-
Ryzyko operacyjne	3 062 675	3 062 675	-
Łączny wymóg na ryzyka Filaru I	36 950 283	30 819 343	6 130 940
Ryzyko koncentracji zaangażowań	-	X	-
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	-	X	-
Ryzyko płynności	-	X	-
Ryzyko wyniku finansowego	-	X	-
Ryzyko kapitałowe	-	X	-
Pozostałe ryzyka	-	X	-
Łączna wartość wewnętrznych wymogów kapitałowych	36 950 283	x	6 130 940
Kapitał wewnętrzny	36 950 283	X	X
Współczynnik wypłacalności [%]	15,13	X	X
Wewnętrzny współczynnik wypłacalności [%]	12,62	X	X

W 2018 roku nie wystąpiła konieczność tworzenia wymogu na ryzyko walutowe.

4. Bufory kapitałowe

Tabela poniżej przedstawia ujawnienia w zakresie bufora antycyklicznego na dzień 31.12.2018 r.

Kwota specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego	
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko w zł	385 241 781
Specyficzny dla instytucji wskaźnik bufora antycyklicznego	0%
Wymóg w zakresie specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego	0

VI. Ryzyko kredytowe

1. Należności zagrożone i przeterminowane

Należności przeterminowane rozumiane są jako należności niespłacone w określonych w umowie terminach, zarówno dotyczy to kwot odsetek jak i kwot rat kapitałowych. Definicja ta stosowana jest dla celów rachunkowości. Dla wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ekspozycję uznaje się za przeterminowaną, jeżeli przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500,00 złotych, a w przypadku pozostałych klas ekspozycji przeterminowana kwota przekracza 3.000,00 złotych.

Należności zagrożone (z rozpoznaną utratą wartości) to należności Banku (poniżej standardu, wątpliwe i stracone), zakwalifikowane do kategorii należności, o których mowa w przepisach w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Definicja ta stosowana jest dla celów rachunkowości.

2. Opis stosowanego podejścia i metod przyjętych do ustalania korekt wartości i rezerw

Rezerwy celowe to odpisy równoważące skutki ryzyka działalności Banku, tworzone zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Bank tworzy rezerwy celowe, w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- 1) kategorii "normalne" - w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- 2) kategorii "pod obserwacją",
- 3) grupy "zagrożone" – w tym do kategorii "poniżej standardu", "wątpliwe" lub "stracone".

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z pożyczek i kredytów detalicznych, zaklasyfikowanymi do kategorii "normalne", tworzy się w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw, stanowiącego 1,5 % podstawy tworzenia rezerw celowych. Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii "pod obserwacją", "poniżej standardu", "wątpliwe" i "stracone" tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw, stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych:

- 1) 1,5 % - w przypadku kategorii "pod obserwacją",
- 2) 20 % - w przypadku kategorii "poniżej standardu",
- 3) 50 % - w przypadku kategorii "wątpliwe",
- 4) 100 % - w przypadku kategorii "stracone".

Rezerwy celowe tworzy się, aktualizuje co do wysokości oraz rozwiązuje najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał, w którym dokonano przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych.

Ekspozycje kredytowe klasyfikuje się na podstawie:

- 1) kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego,
 - 2) dwóch niezależnych od siebie kryteriów,
 - a) terminowości spłaty kapitału lub odsetek,
 - b) sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika,
- w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych.

Bank może pomniejszać podstawę naliczenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

W związku ze zmianami rozporządzeń Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie Wzorcowego planu kont oraz Zasad tworzenia rezerw celowych – Bank dokonuje również odpisów aktualizujących na odsetki od kredytów:

- 1) na odsetki od kredytów detalicznych w sytuacji normalnej w wysokości 1,5%,
- 2) na odsetki od kredytów pod obserwacją w wysokości 1,5%, poniżej standardu w wysokości 20%, wątpliwych w wysokości 50%, straconych w wysokości 100%.

Korekty wartości to różnice pomiędzy wartością nominalną należności pomniejszonej o rezerwy celowe i wartością bilansową należności – wartością godziwą lub według zamortyzowanego kosztu. Korekty uwzględniają niezamortyzowaną prowizję podlegającą rozliczeniu według efektywnej stopy procentowej dla należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu. Z dniem 01.01.2005 roku Bank wprowadził metodę zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej. Prowizje związane z udzieleniem kredytu, z chwilą wykorzystania kredytu, ujmują się jako element przychodu odsetkowego i rozlicza się metodą efektywnej stopy procentowej. Jeżeli kredyt nie zostanie wykorzystany w części lub w całości, to otrzymana prowizja odpowiadająca nie wykorzystanej kwocie kredytu zaliczana jest do przychodów prowizyjnych jednorazowo. W przypadku wcześniejszej, całkowitej spłaty kredytu, pobrane i nie rozliczane w czasie prowizje zalicza się jednorazowo do przychodów odsetkowych. Jeżeli klient dokona spłaty części kredytu (np. dwie-trzy raty) przed terminem, to w zależności od poziomu istotności pobranej prowizji bank może:

- a) przeliczyć odpowiednio prowizję w odniesieniu do aktualnego zaangażowania,
- b) rozliczyć prowizję po całkowitej spłacie kredytu.

Każdorazowo rozliczana prowizja stanowić będzie przychody odsetkowe. Dla kredytów długoterminowych o zmiennej stopie procentowej realizowanych w transzach, prowizje

bezpośrednio związane z udzielonym kredytem w zależności od zasad przyjętych przez bank, rozlicza się w następujący sposób:

- a) pobrane prowizje rozpisuje się od momentu uruchomienia pierwszej transzy do czasu zapadalności kredytu,
- b) prowizje pobierane każdorazowo przy kolejnej transzy sumuje się, dokonując ponownego przeliczenia łącznie pobranych prowizji,
- c) poprzez aktualizację amortyzacji prowizji na koniec każdego miesiąca, uwzględniając łączne zaangażowanie na koniec danego miesiąca, wynikające z sumy kolejnych uruchomionych transz. Następnie rozlicza się niezamortyzowaną dotąd prowizję przypadającą na uruchomiane transze od początku trwania kredytu łącznie z częścią prowizji przypadającą na transze uruchomione w ciągu ostatniego miesiąca. Pobrane prowizje od kredytów realizowanych w transzach zalicza się do przychodów odsetkowych. Jeżeli kredyt nie zostałby całkowicie wykorzystany, to część prowizji odpowiadająca kwocie niewykorzystanego kredytu odnoszona jest na dobro przychodów prowizyjnych jednorazowo.

W przypadku klasyfikacji kredytu do kategorii o wyższej wadze ryzyka, nierozliczona część prowizji pomniejsza podstawę tworzenia rezerw celowych. W przypadku umorzenia kredytu niezamortyzowaną prowizja podlega rozliczeniu w korespondencji z kontem należności.

W odniesieniu do kredytów konsorcyjnych każdy z uczestników konsorcjum uwzględnia do rozliczenia w czasie, jako przychód odsetkowy, tylko tą część prowizji pobraną od klienta, która dotyczy jego zaangażowania. Prowizja za organizowanie konsorcjum ujmowana jest jednorazowo w przychodach z tytułu prowizji. Opłaty pobierane za udzielenie prolongaty są jednorazowo księgowane na dobro przychodów prowizyjnych, jeżeli ich udzielenie nie powoduje wydłużenia pierwotnego końcowego terminu spłaty, a jednocześnie pobrane opłaty nie wywierają istotnego wpływu na wynik z prowizji. W przypadku gdy udzielona prolongata spowoduje wydłużenie pierwotnego terminu spłaty zaciągniętego kredytu, pobrana opłata winna być rozliczana w czasie do momentu całkowitej spłaty kredytu. Prowizje pobrane jednorazowo (np. opłaty za potwierdzenie dokumentów kredytowych, wystawione promesy, odpisy dokumentów itp.) i prowizje rozliczane liniowo (od kredytów udzielonych w rachunku bieżącym oraz w ROR a także prowizje pobrane od udzielonych gwarancji i poręczeń) zalicza się do przychodów prowizyjnych. Generalnie przyjmuje się zasadę, że dla wszystkich należności bilansowych oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych o charakterze gwarancyjnym i poręczeniowym, dla których nie można wygenerować harmonogramu spłat, pobrana prowizja będzie zawsze rozliczana metodą liniową i zaliczana na dobro przychodów prowizyjnych.

Rezerwa na ryzyko ogólne może być tworzona w ciężar kosztów i służy pokryciu ryzyk związanych z prowadzeniem działalności bankowej. Tworząc rezerwę na ryzyko ogólne bank uwzględnia w swojej ocenie ryzyko ewentualnych wielkości należności oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych nieobjętych rezerwami celowymi. Wysokość corocznego odpisu na rezerwę na ryzyko ogólne określa poziom nie spłaconych kredytów i pożyczek, lecz

nie może on być wyższy, niż kwota odpisu dokonywanego w danym roku z zysku za rok poprzedni na fundusz ryzyka ogólnego. Utworzona rezerwa może być wykorzystana na pokrycie strat wynikających z należności i udzielonych zobowiązań pozabilansowych, do których zalicza się m.in.

- a) straty powstałe w wyniku toczących się procesów sądowych z powodów innych niż windykacja należności objętych rezerwami celowymi,
- b) skutki podatkowe wynikające z niejednoznacznej interpretacji prawa podatkowego,
- c) straty powstałe w wyniku niezamierzonych wad prawnych umów z klientami i kontrahentami,
- d) skutki ujawnionego ryzyka operacyjnego powstałe w wyniku błędów przetwarzania transakcji, błędów w systemach operacyjnych, ryzyka personelu, przerwy w funkcjonowaniu, awarii, przerwania ciągłości pracy,
- e) straty powstałe w wyniku działania siły wyższej,
- f) inne, trudne do zdefiniowania ujawnione ryzyka wynikające z działalności bankowej, a w tym między innymi:
 - ryzyko na obrocie wekslowym,
 - ryzyko na umowach ubezpieczeniowych,
 - ryzyko na transakcjach przejęcia nieruchomości.

Rezerwę na ryzyko ogólne bank rozwiązuje, jeżeli w ocenie banku ustaną okoliczności uzasadniające dalsze jej utrzymywanie lub ujawnią się ryzyka opisane powyżej.

3. Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej

Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach obrachunkowych) na dzień 31.12.2018 roku, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średnią kwotę ekspozycji w okresie od 01.01.2018 roku do 31.12.2018 roku w podziale na wagi ryzyka przedstawia poniższe zestawienie:

L.p.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2018 r. w zł	Średnia kwota w okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. w zł
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	1 538 337	1 607 006
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	20 909 100	21 452 083
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	2 485 724	2 527 709
4	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0,00	0,00
5	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0,00	0,00
6	Ekspozycje wobec instytucji	187 367 028	160 702 193

7	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	164 790 042	158 454 651
8	Ekspozycje detaliczne	221 470 040	221 196 615
9	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	0,00	0,00
10	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	24 588 341	24 222 142
11	Pozycje związane za szczególnie wysokim ryzykiem	0,00	0,00
12	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0,00	0,00
13	Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0,00	0,00
14	Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	3 063 371	3 041 547
15	Ekspozycje kapitałowe	4 774 496	4 902 605
16	Inne pozycje	19 695 321	20 747 372

Istotną klasę ekspozycji stanowią ekspozycje detaliczne

4. Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

W zakresie struktury geograficznej przyjmuje się, że terenem działania Banku jest wyłącznie teren Rzeczypospolitej Polskiej.

Strukturę geograficzną (wartość nominalna z pozabilansem) ekspozycji kredytowych według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Istotne obszary geograficzne	Wartość (w zł)	Wartość kredytów zagrożonych w danym regionie
1	Powiat Wejherowski	372 002 267	21 292 784
2	Powiat Pucki	49 658 558	2 498 678
3	Miasto Gdynia	17 431 978	712 176
4	Inne powiaty	24 560 760	3 391 555

5. Struktura zaangażowania Banku wobec poszczególnych sektorów lub według typu kontrahenta.

- 1) Strukturę zaangażowania (wartość bilansowa brutto) Banku wobec sektora finansowego według typu kontrahenta według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość (w zł)
1	Banki	189 573 213
	Należności normalne	189 573 213
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
2	Inne Należności	3 359 329
	Należności normalne	3 359 329
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym		192 932 542

2) Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego w podziale na typ kontrahenta według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł	Odsetki	Korekty wartości	Rezerwy i odpisy aktualizacyjne
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	-	-	-	-
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	98 088 329 85 159 780 3 577 872 9 350 677	738 387 115 969 10 831 611 587	3 864 229 0 53 514 3 810 715	1 350 335 1 202 721 37 486 110 128
3.	Przedsiębiorcy indywidualni Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	81 317 155 74 170 266 4 602 977 2 543 912	528 019 49 699 11 219 467 101	1 729 407 0 68 273 1 661 134	1 092 443 999 768 72 176 20 499
4.	Osoby prywatne Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	189 631 976 171 461 891 6 792 010 11 378 075	1 822 513 305 289 969 756 1 417 468	6 995 175 224 087 99 213 6 671 875	3 132 911 2 945 213 86 715 100 983
5.	Rolnicy indywidualni Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	25 579 734 20 927 223 2 686 4 649 825	345 080 13 709 0 331 371	118 238 0 40 118 198	313 563 239 992 4 73 567
6.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	145 810 0 145 810 0	0,00 0,00 0,00 0,00	0 0 0 0	2 563 0 2 563 0

Razem zaangażowanie sektora niefinansowego	394 763 004	3 433 999	12 707 049	5 891 815
--	-------------	-----------	------------	-----------

3) Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego w rozbiu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Należności normalne	18 413 206
Należności pod obserwacją	-
Należności zagrożone	-
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	18 413 206

6. Struktura branżowa ekspozycji w rozbiu na klasy ekspozycji w zł.

Struktura zaangażowania ekspozycji sektora niefinansowego w wartości bilansowej netto z pozabilansem w podziale na klasy ekspozycji i branże.

Lp.	Branża	Przedsiębiorcy	Detaliczne	Niewykonanie zobowiązań
1.	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, rybactwo	10 979 444	9 773 734	5 080 858
2	Górnictwo i wydobywanie	1 055 457	2 147 672	
3	Przetwórstwo przemysłowe	15 880 337	19 223 602	683 027
4	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, gorącą wodę, parę wodną i powietrze do układów; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją		774 439	33 285
5	Budownictwo	49 885 743	17 320 607	2 585 928
6	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	19 063 255	26 714 978	648 735
7	Transport gospodarka magazynowa	4 842 884	5 373 410	290 935
8	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	20 094 349	6 256 095	610 648
9	Informacja i komunikacja	775 553	1 367 869	45 290
10	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1 532 997	844 153	420 470

11	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	16 862 341	4 902 549	1 894 709
12	Działalność profesjonalna, naukowa, techniczna	5 276 202	2 808 272	2 712 066
13	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca		1 577 347	57 964
14	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne			
15	Edukacja	2 400 995	1 517 974	349 491
16	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	4 854 118	1 787 366	190 138
17	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1 216 643	1 421 029	3 0478 892
18	Pozostała działalność usługowa	3 330 439	1 218 163	534 247
19	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi			
20	Organizacje i zespoły eksterytorialne			
21	Pozostałe *	20 668 101	123 196 579	5 442 078

* w pozycji pozostałe pokazano osoby prywatne i rolników nie posiadających PKD.

Jednostki samorządu terytorialnego stanowią odrębną klasę ekspozycji samorządów terytorialnych i władz lokalnych na wartość 23 410 600 zł.

7. Struktura branżowa dla kategorii małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w rozbiciu na klasy ekspozycji w zł.

Struktura zaangażowania ekspozycji sektora niefinansowego w wartości bilansowej netto z pozabilansem w podziale na klasy ekspozycji i branże.

Lp.	Branża	Przedsiębiorcy	Detaliczne	Niewykonanie zobowiązania
1.	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, rybactwo	5 112 182	428 453	70 046
2	Górnictwo i wydobywanie	1 055 457	2 041 071	-
3	Przetwórstwo przemysłowe	15 880 338	11 069 785	60 003

4	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, gorącą wodę, parę wodną i powietrze do układów; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	-	720 997	33 285
5	Budownictwo	49 885 743	11 234 729	1 543 052
6	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	15 885 112	14 617 983	451 258
7	Transport gospodarka magazynowa	3 508 034	3 144 664	243 710
8	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	18 706 353	5 278 029	523 320
9	Informacja i komunikacja	-	830 321	45 290
10	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1 532 997	406 931	-
11	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	15 862 341	3 916 404	1 558 795
12	Działalność profesjonalna, naukowa, techniczna	5 276 202	852 828	2 708 460
13	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	-	440 402	57 964
14	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	-	-	-
15	Edukacja	2 400 992	757 206	-
16	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	4 854 118	1 750 116	175 571
17	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1 216 274	906 246	3 048 892
18	Pozostała działalność usługowa	3 189 329	678 141	534 247

8. Struktura branżowa ekspozycji zagrożonych (wartość nominalna)

Branża	Łączne zaangażowanie branży	Ekspozycje zagrożone		
		Poniżej standardu	Wątpliwa	Stracona
Przetwórstwo przemysłowe	3 521 245			3 521 245
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, gorącą wodę, parę wodną (...)	299 737			299 737
Budownictwo	2 059 362	486	419 985	1 638 891

Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych; włączając motocykle	480 415	243 658	16 581	220 176
Transport i gospodarka magazynowa	28 048		19 303	8 745
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1 750 923	1 191 760		559 163
Informacja i komunikacja	68 896		68 896	
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1 277 387	20 000	61 225	1 196 162
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	262 975		109 306	153 669
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	65 128			65 128
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	249 291	249 291		
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3 542 164	3 542 164		
Pozostała działalność usługowa	475 559		475 559	

9. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności (wartość nominalna) w podziale na istotne klasy należności (w tys. zł) stan na 31.12.2018 r.

Klasy należności	Bez określonego terminu	do 1 roku	1-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	pow. 20 lat
Kasa	6 282	0	0	0	0	0
Należności od sektora finansowego	45 381	127 380	0	0	0	0
Pozostałe monetarne instytucje finansowe	45 381	127 380	0	0	0	0
Należności od sektora niefinansowego	11 048	58 544	133 165	85 276	80 765	25 964
– przedsiębiorstwa	2 909	23 831	42 520	18 260	10 106	462
– gospodarstwa domowe	8 139	34 688	90 545	66 995	70 659	25 502
– instytucje niekomercyjne	0	25	100	21	0	0
Należności od sektora instytucji rządowych i samorządowych	6	3 550	13 050	1 808	0	0

10. Informacje o stanie i zmianach rezerw celowych oraz odpisów aktualizacyjnych z podziałem na kategorie należności w zł.

Kategorie należności	Stan na początek roku	Zwiększenia rezerw	Wykorzystanie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Stan na koniec roku
Należności normalne 208	183 380	194 156	0	153 449	224 087
- sektor finansowy	0	0	0	0	0
- sektor niefinansowy	183 380	194 156	0	153 449	224 087
- sektor budżetowy	0	0	0	0	0
Należności pod obserwacją 218	300 811	364 357	0	411 979	253 189
- sektor finansowy	0	0	0	0	0
- sektor niefinansowy	300 811	364 357	0	411 979	253 189
- sektor budżetowy	0	0	0	0	0
Należności poniżej standardu 228	916 887	2 406 577	0	2 696 004	627 460
- sektor finansowy	0	0	0	0	0
- sektor niefinansowy	916 887	2 406 577	0	2 696 004	627 460
- sektor budżetowy	0	0	0	0	0
Należności wątpliwe 238	828 737	3 153 586	0	2 444 072	1 538 251
- sektor finansowy	0	0	0	0	0
- sektor niefinansowy	828 737	3 153 586	0	2 444 072	1 538 251
- sektor budżetowy	0	0	0	0	0
Należności stracone 248	11 609 594	11 606 285	0	13 119 669	10 096 210
- sektor finansowy	0	0	0	0	0
- sektor niefinansowy	11 609 594	11 606 285	0	13 119 669	10 096 210
- sektor budżetowy	0	0	0	0	0
Należności stracone 558	57 078	148 788	0	120 631	85 235
- sektor finansowy	0	0	0	0	0
- sektor niefinansowy	57 078	148 788	0	120 631	85 235
- sektor budżetowy	0	0	0	0	0
Razem	13 896 487	17 873 749	0	18 945 804	12 824 432

11. Kwoty umorzeń należności w ciężar odpisów w 2018 r. w zł.:

Tytuł odpisów	Sposób dokonania odpisu		
	W ciężar utworzonych rezerw	W ciężar kosztów na operacjach finansowych	W ciężar pozostałych kosztów operacyjnych
Spisane należności w ciężar utworzonej rezerwy	4 917 096	0	0
Razem	4 917 096	0	0

VII. Korzystanie z oceny zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI)

W 2018 roku Bank Rumia Spółdzielczy nie korzystał z usług zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej.

VIII. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym

1. Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia (zyski kapitałowe, przyczyny strategiczne) według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższe zestawienie:

Lp.	Rodzaj ekspozycji	Rodzaj zaangażowania	Wartość nominalna	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na zyski kapitałowe	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na przyjętą strategię
1.	SGB Bank S.A. w Poznaniu	Akcje	2 862 300	-	2 862 300
2.	„SBR” Sp. z o.o.	Udziały	100 000	-	100 000
3.	T.U.W Poznań	Udziały	20	-	20
4.	Spółdzielczy System Ochrony	Udziały	1 000	-	1 000

W/w akcje i udziały zaliczane są do aktywów trwałych. Akcje i udziały zaliczane do aktywów trwałych Bank wycenia według ceny nabycia, z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości. Trwała utrata wartości zachodzi wtedy, gdy istnieje duże prawdopodobieństwo, że kontrolowany przez jednostkę składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości w znaczącej części lub w całości przewidywanych korzyści ekonomicznych. Uzasadnia to dokonanie odpisu aktualizacyjnego doprowadzającego wartość składnika aktywów wynikającą z ksiąg rachunkowych do ceny sprzedaży netto, a w przypadku jej braku- do ustalonej w inny sposób wartości godziwej.

2. W 2018 roku Bank posiadał Bankowe Papiery Wartościowe SGB-Bank S.A. w wartości 1 800 000 zł. Bankowe Papiery Wartościowe (BPW) są zdematerializowanymi papierami wartościowymi na okaziciela, emitowanymi na warunkach zobowiązania podporządkowanego. Uprawnionymi do nabycia BPW SGB- Bank S.A. są wyłącznie banki spółdzielcze zrzeszone z SGB Bank S.A. w Poznaniu. BPW wycenia się według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej.
3. Na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank posiadał jednostki uczestnictwa w Funduszach Inwestycyjnych TFI Union Investment (fundusz SGB Gotówkowy) w wysokości 3 063 371 zł.

IX. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, (definicja ta obejmuje ryzyko prawne, wyklucza natomiast ryzyko reputacji i ryzyko strategiczne). Wewnętrzne zasady w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym opisane zostały w Strategii zarządzania ryzykiem oraz Zasadach zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Rumia Spółdzielczym. Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest wspomagany programem informatycznym *Rejestr RIRO* w systemie informatycznym Banku, umożliwiającym zapisywanie informacji o poziomie narażenia Banku. Bank prowadzi ewidencję zdarzeń, incydentów i strat operacyjnych, która umożliwia analizowanie i monitorowanie ryzyka operacyjnego. W 2018 roku zarejestrowano straty brutto o łącznej wartości 86 701 zł. W porównaniu do 2017 roku wartość strat operacyjnych zmniejszyła się o 8 602 zł (w 2017r. wynosiła 95 303). Zdarzenia ryzyka operacyjnego dotyczyły głównie: nieobecności pracowników z tytułu zwolnień lekarskich, błędów pracowników popełnianych w trakcie pracy, przekroczeń pogotowia kasowego, różnic kasowych, braku połączenia telekomunikacyjnego oraz awarii bankomatów.

Suma strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w 2018 roku w podziale na rodzaj i kategorii zdarzenia przedstawia tabela poniżej:

Rodzaj	Kategoria	Kwota strat brutto w zł
Oszustwa wewnętrzne		0
Oszustwa zewnętrzne		1 587
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	Stosunki pracownicze	67 745
Klienci, produkty i praktyki operacyjne	Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	0
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	Kłęski żywiołowe i inne zdarzenia	0
Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	Systemy	12 447
	Bankomaty	1 332
	Inne	2 531
Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	1 059
Razem		

W ramach bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym redukcja negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych obejmuje m.in. następujące działania zapobiegawcze:

- 1) umowy o wykonywanie czynności należących do zakresu działania Banku przez podmioty zewnętrzne o niskim poziomie ryzyka operacyjnego,
- 2) zabezpieczenie prawne wiarytelności Banku wynikające z umów z klientami i kontrahentami,
- 3) ubezpieczenie na wypadek zdarzeń operacyjnych, zapewniające utrzymywanie ryzyka operacyjnego na poziomie nie zagrażającym bezpieczeństwu funkcjonowania Banku; przed zawarciem umowy ubezpieczenia Bank dokonuje wstępnej symulacji efektów redukcji ryzyka operacyjnego wynikających z zakresu i sumy ubezpieczenia, uwzględniając skutki ewentualnego niedopasowania zakresów ubezpieczenia,
- 4) plany utrzymania ciągłości działania na wypadek utraty ciągłości krytycznych procesów, niezbędnych do funkcjonowania Banku.

Obowiązek minimalizacji ryzyka operacyjnego ciąży na każdej jednostce organizacyjnej Banku i obejmuje:

- 1) wycofanie się ze zbyt ryzykownej działalności lub jej niepodejmowanie,
- 2) ograniczenie rozmiarów działalności obciążonej zbyt wysokim poziomem ryzyka,
- 3) transfer ryzyka, poprzez np. stosowanie ubezpieczeń majątku,
- 4) przyjmowanie odpowiednich mechanizmów kontrolnych.

Wybór działań wymienionych powyżej zależy od wielkości możliwych strat operacyjnych oraz możliwości kontroli zdarzeń operacyjnych wywołujących straty.

X. Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego

Strategia Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej oparta jest m.in. na następujących zasadach:

- a) do pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank stosuje metodę luki stopy procentowej,
- b) do oceny tego ryzyka Bank wykorzystuje również inne dodatkowe metody, np. badania symulacyjne zmian w przychodach odsetkowych, zmiany w kosztach odsetkowych i w konsekwencji zmiany w wyniku z tytułu odsetek,
- c) badaniu i ocenie podlega wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku,
- d) zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania oraz ryzykiem bazowym,
- e) Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Analiza luki polega na określeniu wielkości niedopasowania między wrażliwymi na zmiany stopy procentowej aktywami i pasywami w poszczególnych przedziałach czasowych, uwzględniających pierwszy możliwy termin zmian (przeszacowania) stóp procentowych. Zakłada się, że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat dla Banku; narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki Banku związane jest z występującymi różnicami w wielkościach aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych terminach oraz nierównej skali zmian poszczególnych stóp procentowych.

W indywidualnych przypadkach w zakresie przyszłych wcześniejszych spłat kredytów Bank może stosować sankcje w postaci prowizji. W przypadku wcześniejszego wycofania depozytów przez Klientów Bank nie stosuje sankcji w postaci dodatkowych opłat lub prowizji. W takich przypadkach Klient otrzymuje niższe odsetki lub nie otrzymuje ich wcale.

Sporządzona na dzień 31.12.2018 roku analiza ryzyka stopy procentowej wykazała, przy założeniu spadku stóp procentowych o 2%, zmianę wyniku finansowego netto Banku w wysokości (-) 4 056 tys. zł. Wartość ta stanowi 22,75% wyniku odsetkowego i 7,00% funduszy własnych Banku. Natomiast przy założeniu wzrostu stóp procentowych o 2%, analiza wykazała zmianę (+) 3 497 tys. zł co stanowi 19,6% wyniku odsetkowego i 6% funduszy własnych Banku.

XI. Wymogi informacyjne na temat podejścia do ryzyka płynności.

1. Rola i zakres odpowiedzialności jednostek biznesowych oraz komitetów zaangażowanych w zarządzanie ryzykiem płynności.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności uczestniczą:

- a) Rada Nadzorcza w ramach pełnionego nadzoru dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem płynności w Banku; zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem płynności, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem; ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank; zatwierdza scenariuszowe plany awaryjne płynności,
- b) Zarząd zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem płynności; zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem płynności; wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację niniejszych zasad; odpowiada za utrzymanie ryzyka płynności na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą wyrażonego apetytem i tolerancją na ryzyko,
- c) Komitet ds. Zarządzania Ryzykami Bankowymi, który opiniuje niniejszą procedurę; opiniuje poziom limitów; identyfikuje potrzeby zmian w polityce płynnościowej Banku; wydaje rekomendacje dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku; ocenia poziom ryzyka płynności Banku i wydaje rekomendacje Zarządowi,
- d) Zespół Ryzyk Bankowych – będący komórką monitorującą ryzyko płynności, która podlega Prezesowi Zarządu wykonujący zadania związane z: okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów; zapewnieniem zgodności niniejszej procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem; proponowaniem wysokości przyjętych limitów; dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, w tym płynności średnio i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych, pogłębioną analizą płynności długoterminowej; analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności; monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów; wyznaczaniem nadzorczych miar płynności oraz wskaźników LCR i wewnętrznego NSFR; oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności, opracowywanie scenariuszy sytuacji kryzysowych; sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej,
- e) Zespół Księgowości i Administracji Systemów – będący komórką zarządzającą ryzykiem płynności, która podlega Pierwszemu Wiceprezesowi Zarządu, wykonujący zadania związane z: okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz

przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w zakresie zarządzania płynnością dzienną, bieżącą i krótkoterminową; optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków,

- f) Pozostałe komórki lub osoby odpowiedzialne za: kontrolę i utrzymywanie limitów kasowych; sporządzanie wykazu kredytów do ewentualnej odsprzedaży na potrzeby Planu awaryjnego; przekazywanie do komórki zarządzającej informacji niezbędnych do sporządzania prognozy przepływów pieniężnych.

2. Sposób pozyskiwania finansowania działalności.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych i instytucji samorządowych. Podstawowym źródłem finansowania aktywów długoterminowych jest osad na depozytach oraz nadwyżka funduszy własnych nad majątkiem trwałym. Aktywa o najdłuższych terminach zapadalności są finansowane tylko osadem na najbardziej stabilnych depozytach.

3. Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania płynnością.

Z uwagi na niewielką skalę działalności Banku funkcje zarządzania ryzykiem można uznać za scentralizowane.

4. Zasady funkcjonowania w ramach zrzeczenia.

Bank Rumia Spółdzielczy jest zrzeszony w Zrzeszeniu SGB oraz jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB. Bank Rumia Spółdzielczy, może regulować swoją płynność poprzez wykorzystanie instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający.

Po stronie aktywnej poprzez rachunki bieżące i lokaty terminowe, natomiast po stronie pasywnej poprzez kredyt rewalwingowy oraz inne oferowane kredyty celowe oferowane przez Zrzeszenie.

Bank Zrzeszający jest dla naszego Banku partnerem biznesowym w zakresie udzielania kredytów konsorcjalnych, pomagając w ten sposób zapewnić klientom Banku płynne finansowanie z drugiej strony w celu poprawy płynności, a także może wystąpić jako partner w zakresie transakcji sprzedaży wierzytelności.

Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony SGB w ramach którego Uczestnicy wzajemnie gwarantują sobie płynność i wypłacalność, w szczególności poprzez udzielanie ze zgromadzonych środków pożyczek, gwarancji i poręczeń. W ramach Systemu Ochrony SGB wydzielony został podmiot którego podstawowym zadaniem jest udzielanie pomocy płynnościowej jego Uczestnikom w sytuacji zagrożenia – Spółdzielnia Spółdzielczy System Ochrony SGB. Dodatkowo, Spółdzielnia realizuje zadania z zakresu monitorowania poziomu płynności Uczestników zarówno na zasadzie zagregowanej jak i indywidualnej oraz zarządza wymianą informacji o ryzyku płynności.

5. Rozmiar i skład nadwyżki płynności.

Nadwyżka płynności w tym:	150 617 535
Kasa	7 446 218
Środki na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym	15 791 528
Lokaty O/N w Banku Zrzeszającym	2 379 789
Lokaty terminowe w Banku Zrzeszającym	125 000 000

6. Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR.

Zgodnie z Uchwałą nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności, Bank dokonuje kalkulacji nadzorczych miar płynności na każdy dzień sprawozdawczy. Normy te dotyczą płynności długoterminowej (M3 i M4) – bank monitoruje również normy płynności krótkoterminowej (M1 i M2).

Kalkulacja nadzorczych miar płynności na dzień 31.12.2018 roku

Aktywa			
A1	Podstawowa rezerwa płynności		84 542 510
A2	Uzupełniająca rezerwa płynności		82 298 354
A3	Pozostałe transakcje zawierane na hurtowym rynku finansowym		34 338 311
A4	Aktywa o ograniczonej płynności		396 870 522
A5	Aktywa niepłynne		18 919 378
Pasywa			
B1	Fundusze własne pomniejszone o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta		58 291 677
B2	Środki obce stabilne		462 856 160
B3	Pozostałe zobowiązania na hurtowym rynku finansowym		147 969
B4	Pozostałe zobowiązania		6 202 924
B5	Środki obce niestabilne		115 451 412
Miary płynności		Wartość minimalna	Wartość
M1	Luka płynności krótkoterminowej $((A1 + A2) - B5)$	0.00	51 389 452
M2	Współczynnik płynności krótkoterminowej $((A1 + A2) / B5)$	1.00	1,45
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi $(B1 / A5)$	1.00	3,08
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi $((B1 + B2) / (A5 + A4))$	1.00	1,25

Dodatkowo, zgodnie z wymogami nałożonymi przez Rozporządzenie CRR oraz wydanymi do niego aktami delegowanymi, Bank oblicza w każdym dniu roboczym wskaźnik LCR.

Nazwa	Wartość minimalna ⁶	Wartość na datę ujawnienia
Wskaźnik LCR	80%	102,92%

7. Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności.

L p	Przedział płynności	Luka bilansowa prosta	Luka bilansowa skumulowana	Luka prosta (z pozabilansem)	Luka skumulowana (z pozabilansem)
1	Przedział do 1 tygodnia	57 872 028	57 872 028	11 069 546	11 069 546
2	Przedział do 1 miesiąca	57 990 131	115 862 159	57 961 517	69 031 063
3	Przedział do 3 miesięcy	30 916 529	146 778 688	30 882 429	99 913 492

8. Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w zrzeczeniu.

Bank w ramach zabezpieczenia płynności może skorzystać z oferowanych przez bank zrzeczający instrumentów płynnościowych, tj. kredytu w rachunku bieżącym, kredytu rewolwingowego oraz innych kredytów celowych. Będąc uczestnikiem Systemu ochrony SGB, może skorzystać z mechanizmu pomocowego w ramach powyższego Systemu.

9. Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank.

Czynniki które mogą narażać Bank na ryzyko to przede wszystkim:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów,
- przedterminowe wycofanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przepływów pieniężnych Banku.

⁶ Wartość minimalna wskaźnika LCR dla banku jako uczestnika IPS zgodnie z umową Systemu Ochrony SGB, wynosi 80% wymogu regulacyjnego na poziomie indywidualnym.

10. Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- a) oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego i budżetowego,
- b) ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- c) różne terminy wymagalności depozytów,
- d) różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące.

11. Techniki ograniczenia ryzyka płynności.

Bank ogranicza ryzyko płynności w szczególności poprzez:

- a) stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów Systemu Ochrony SGB,
- b) lokowanie nadwyżek w aktywa płynne,
- c) przystąpienie do Systemu ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego oraz przeprowadzenie audytu systemu zarządzania ryzykiem płynności,
- d) utrzymywanie minimum depozytowego w banku zrzeszającym na potrzeby Systemu Ochrony SGB.

12. Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności.

Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności zostały określone w Zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Podstawowe pojęcia wykorzystane w zarządzaniu ryzykiem przedstawiono poniżej :

- a) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym;
- b) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- c) depozyty ogółem – depozyty oraz depozyty banków;
- d) depozyty elektroniczne – depozyty (terminowe lub bieżące), które mogą zostać wycofane poza placówką Banku (przez kanały internetowe lub mobilne); dzień sprawozdawczy - dzień, na który Bank oblicza nadzorcze miary płynności; dla obliczeń nadzorczych miar płynności dniem sprawozdawczym jest każdy dzień roboczy;
- e) płynność śróddzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu;
- f) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- g) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych

- w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- h) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
 - i) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
 - j) płynność płatnicza – zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
 - k) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”;
 - l) aktywa płynne – suma aktywów nieobciążonych, niniejsza definicja nie dotyczy pojęcia „aktywa płynne” używanego na potrzeby wyznaczania wskaźnika LCR;
 - m) depozyty stabilne – suma osadu na depozytach sektora niefinansowego i osadu na depozytach instytucji rządowych i samorządowych;
 - n) pasywa niestabilne – środki obce niestabilne wykazywane w rachunku nadzorczych miar płynności;
 - o) pasywa stabilne – środki obce stabilne wykazywane w rachunku nadzorczych miar płynności;
 - p) termin płatności – termin zapadalności lub wymagalności liczony od dnia, na który sporządzane jest zestawienie terminów płatności wynikających z umowy;
 - q) nadzorcze miary płynności – wskaźniki płynności i limity określone w uchwale KNF w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności;
 - r) wskaźnik LCR / wymóg dotyczący pokrycia płynności – wskaźnik płynności krótkoterminowej obliczony w oparciu o przepisy CRR;
 - s) wskaźnik NSFR / wymóg dotyczący stabilnego finansowania netto – wskaźnik płynności długoterminowej obliczony w oparciu o przepisy CRR;
 - t) wewnętrzny wskaźnik NSFR – wskaźnik, którego budowa, do czasu określenia przez EUNB sposobu sformułowania wymogu stabilnego finansowania oraz przyjęcia przez Parlament Europejski i Radę UE poziomu tego wskaźnika, została określona przez Spółdzielnię;
 - u) podmioty regulowane – zgodnie z ustawą o nadzorze uzupełniającym zaliczają się do nich w szczególności: banki, oddziały instytucji kredytowych, banki zagraniczne, zakłady ubezpieczeń, firmy inwestycyjne;
 - v) transakcje zawierane na rynku hurtowym – transakcje zawierane z podmiotami regulowanymi, operacje dokonywane w ramach świadczenia usług pośrednictwa finansowego na rachunek własny w imieniu klienta;
 - w) osoby wewnętrzne – osoby i podmioty wymienione w obowiązującym w Banku regulaminie udzielania kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń osobom i podmiotom wymienionym w art. 79, 79a Prawa bankowego;

- x) małe lub średnie przedsiębiorstwa (MŚP) – przedsiębiorstwa, które zatrudniają mniej niż 250 osób, i których obroty roczne nie przekraczają 50 mln EUR, i/lub których roczna suma bilansowa nie przekracza 43 mln EUR, przy czym za przedsiębiorstwo uznaje się każdy podmiot prowadzący działalność gospodarczą, niezależnie od jego formy prawnej. Obejmuje to w szczególności osoby prowadzące działalność na własny rachunek oraz firmy rodzinne prowadzące działalność rzemieślniczą lub inne rodzaje działalności, oraz spółki cywilne lub stowarzyszenia regularnie prowadzące działalność gospodarczą;
- y) gospodarstwo domowe – podmiot będący przedsiębiorcą indywidualnym, osobą prywatną lub rolnikiem indywidualnym.

13. Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą.

Podstawowym celem strategicznym Banku, w zakresie zagospodarowywania nadwyżek środków, jest ich lokowanie w Banku Zrzeszającym, niemniej jednak, w wyniku zmieniających się warunków otoczenia makroekonomicznego, Bank dopuszcza inwestowanie nadwyżek środków w jednostki TFI za zgodą Banku Zrzeszającego.

Rodzaj i wielkość inwestycji Banku nie może naruszać:

- a) bezpieczeństwa płynności Zrzeszenia, które Bank Zrzeszający zapewnia poprzez ustalenie limitów ostrożnościowych;
- b) nadzorczych miar płynności Banku;
- c) minimalnego poziomu współczynników kapitałowych Banku, ustalonych w obowiązującej w Banku strategii zarządzania i planowania kapitałowego.

Przed dokonaniem transakcji zakupu Bank dokonuje analizy ryzyka związanego z transakcją, jak również monitoruje ryzyko w trakcie posiadania instrumentów.

14. Wykorzystanie sposobów testów warunków skrajnych.

Wyniki przeprowadzonych testów warunków skrajnych są wykorzystywane w planowaniu awaryjnym, wyznaczaniu poziomu limitów oraz procesie szacowania kapitału wewnętrznego Banku.

15. Opis scenariuszy testów warunków skrajnych i wskazanie w jaki sposób plan awaryjny uwzględnia ich wyniki.

W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza w okresach kwartalnych następujące testy warunków skrajnych:

- a) wrażliwości – w oparciu o które szacowany jest kapitał wewnętrzny oraz wykonywany jest pomiar wpływu zmian parametrów makroekonomicznych na poziom ryzyka płynności;

- b) scenariuszowe – w oparciu o które budowane są awaryjne plany płynności oraz wyznaczany jest poziom bufora płynności;
- c) odwrócone – w oparciu o które wykonywane są doraźne analizy problemowe.

Wyniki testowania scenariuszy sytuacji kryzysowych wykorzystywane są w obszarze ustalania limitów wewnętrznych, procedur postępowania, założeń testów warunków skrajnych oraz zmian struktury finansowania działalności.

W ramach Grupowego Planu Naprawy Systemu Ochrony SGB (który został zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego) są przeprowadzane testy warunków skrajnych. Plan, w tym rodzaje i założenia scenariuszy testowych podlegają corocznemu przeglądowi i aktualizacji, natomiast wyniki testów są przekazywane przez Spółdzielnię do Banku w okresach kwartalnych, najpóźniej do końca drugiego miesiąca po zakończeniu kwartału.

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych w systemie zarządzania Bankiem, a w szczególności w systemie zarządzania ryzykiem w takich obszarach jak:

- 1) weryfikacja polityki zarządzania poszczególnymi obszarami ryzyka, w tym zwłaszcza ryzykiem kredytowym,
- 2) ocena adekwatności przyjętych w Banku limitów,
- 3) ocena skuteczności określonych w Banku, m.in. w ramach planów awaryjnych, opcji naprawy.

Biorąc pod uwagę specyfikę działania Banków Spółdzielczych wyodrębniono następujące obszary ryzyka – czynniki ryzyka (które następnie zostały ujęte w scenariusze):

- odpływ depozytów podmiotów niefinansowych i JST,
- pogorszenie jakości portfela kredytowego podmiotów niefinansowych i JST,
- wzrost ryzyka w branży rolniczej,
- wzrost kosztu finansowania depozytów podmiotów niefinansowych i JST,
- spadek stóp procentowych NBP.

W Grupowym Planie Naprawy zostały zdefiniowane następujące scenariusze:

- 1) scenariusz systemowy, oparty na scenariuszu przygotowanym przez NBP, opisanym w raporcie o stabilności systemu finansowego z grudnia 2018 roku;
- 2) scenariusze indywidualne, które uwzględniają zdarzenia indywidualne, specyficzne dla Banków Spółdzielczych;
- 3) scenariusz mieszany, uwzględniający kombinację zdarzeń mających wpływ na cały system i indywidualnych, następujących jednocześnie i wchodzących ze sobą w interakcje.

Zrealizowanie się każdego z wymienionych scenariuszy może negatywnie wpływać na poziom poszczególnych rodzajów ryzyka.

Kierując się określonymi przez Bank istotnymi rodzajami ryzyka, wyodrębniono następujące obszary krytyczne, dla których będzie oceniany wpływ realizacji testów warunków skrajnych:

- 1) obszar płynności;
- 2) obszar rentowności (w tym: ryzyko kredytowe);
- 3) obszar wypłacalności.

W celu monitorowania i oceny wpływu sytuacji skrajnych na krytyczne obszary ryzyka wyodrębniono wskaźniki monitorujące oraz określono ich poziomy, przekroczenie których będzie determinowało podjęcie przez Bank określonych działań (m.in. LCR, NSFR, ROA, wskaźnik kredytów zagrożonych, wskaźnik orezerwowania, C/I, TCR, dźwignia finansowa).

16. Polityka utrzymania rezerwy płynności.

W celu utrzymania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów, które można natychmiast wykorzystać.

Bank utrzymuje na bezpiecznym poziomie nadzorcze miary płynności przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów.

17. Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach zrzeczenia.

Wskazane w pkt. 8.

18. Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności.

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka płynności w trybie dziennym (nadzorcze miary płynności, LCR), miesięcznym, kwartalnym, półrocznym, rocznym.

Raporty zawierają informacje o źródłach finansowania działalności banku, strukturze i stabilności depozytów, udzielonych zobowiązaniach finansowych, wskaźnikach wczesnego ostrzegania, wykorzystaniu limitów wewnętrznych, przepływów pieniężnych, luce płynności kontraktowej, urealnionej i dynamicznej, rejestrze alternatywnych źródeł finansowania, wyników testów warunków skrajnych. Odbiorcami raportów są: Komitet ds. Zarządzania Ryzykami Bankowymi, Zarząd oraz Rada Nadzorcza Banku.

XII. Dźwignia finansowa

Wskaźnik dźwigni finansowej oblicza się jako miarę Kapitału Tier I w łącznej kwocie aktywów wg wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych.

Wskaźnik dźwigni obliczany jest w odniesieniu do kapitału Tier I.

Poziom wskaźnika dźwigni na 31.12.2018 r. wynosił:

Miara kapitału wg	Grudzień 2018
Kapitał Tier I / Aktywa wg wartości bilansowej i zobowiązania pozabilansowe udzielone	$\frac{57\,791\,677}{650\,586\,024}$
Wskaźnik dźwigni finansowej	8,88

Wskaźnik dźwigni finansowej opisano w strategii zarządzania i planowania kapitałowego Banku Rumia Spółdzielczego.

XIII. System Kontroli wewnętrznej

1. Struktura organizacyjna systemu.

System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku i jest dostosowany do charakteru i profilu ryzyka i skali działalności Banku.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się, liniach obrony (poziomach).

Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank. Komórki pierwszej linii obrony odpowiedzialne są za projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.

Na drugą linię obrony składa się zarządzanie przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach i komórkach organizacyjnych niezależne od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie. Druga linia obrony odpowiedzialna jest m.in. za monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych, przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych, ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych, matryce funkcji kontroli, prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz raportowanie o tych nieprawidłowościach.

Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB. Audyt wewnętrzny odpowiedzialny jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności.

Nadzór Rady Nadzorczej nad funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej obejmuje m.in.:

- 1) akceptowanie zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej, w tym matrycy funkcji kontroli,
- 2) coroczną ocenę adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, stanowiska do spraw zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego,
- 3) ocenę efektów działań podjętych w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w funkcjonowaniu mechanizmów kontrolnych,
- 4) zatwierdzenie zasad kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej,
- 5) zatwierdzenie kryteriów adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

2. Zarząd, w ramach trzech linii obrony, odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach/komórkach/stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli i stanowisko do spraw zgodności.

Do zadań Zarządu, należy w szczególności:

- 1) ustanowienie, w ramach trzech linii obrony, kryteriów adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej,
- 2) zapewnienie ciągłości i skuteczności działania systemu kontroli wewnętrznej, a także właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli ze stanowiskiem do spraw zgodności i komórką audytu wewnętrznego oraz dostępu osobom wykonującym czynności kontrolne/czynności audytowe do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje poufne,
- 3) określenie rodzaju działań podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, w tym środki naprawcze i dyscyplinujące,
- 4) sporządzanie okresowej (nie rzadziej niż raz w roku) informacji dla Rady Nadzorczej o sposobie wypełniania zadań przez pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz stanowiska do spraw zgodności ze szczególnym uwzględnieniem:
 - adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnieniu osiągnięcia każdego z celów systemu kontroli wewnętrznej,
 - skali i charakterze nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym o podjętych środkach naprawczych i dyscyplinujących,
 - zapewnienia niezależności stanowiska do spraw zgodności,
 - zapewnienia środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania przez pracowników komórki zgodności oraz do systematycznego podnoszenia kwalifikacji oraz zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników tej komórki,
- 5) zatwierdzanie listy istotnych procesów wyodrębnionych przez Bank oraz ich powiązanie z celami ogólnymi i szczegółowymi systemu kontroli wewnętrznej,
- 6) zapewnienie dokonywania regularnego przeglądu wszystkich procesów funkcjonujących w Banku pod kątem ich istotności,
- 7) zatwierdzenie zasad kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej,
- 8) zapewnienie niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez określenie odpowiedniego jego zakresu i kryteriów,
- 9) wyznaczenie komórki organizacyjnej/stanowiska odpowiedzialnej za zadania związane z prowadzeniem matrycy funkcji kontroli, określenie formy udokumentowania przeprowadzonego przeglądu i oceny efektywności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych oraz wniosków wynikających z tych przeglądów,

- 10) określenie trybu przekazania wewnątrz Banku raportu pokontrolnego/raportu, w celu podjęcia działań służących usunięciu stwierdzonych nieprawidłowości mechanizmów kontroli oraz sposobu kontroli skorygowania tych nieprawidłowości.
3. W Zespole Ryzyk Bankowych funkcjonuje stanowisko ds. testowania pionowego odpowiedzialne m.in. za wykonywanie zadań związanych z niezależnym monitorowaniem pionowym.

Do zadań Inspektora ds. kontroli wewnętrznej należy m.in.:

- 1) przeprowadzanie pionowych testów przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych,
 - 2) ocena adekwatności i skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych,
 - 3) prowadzenie rejestru nieprawidłowości istotnych i krytycznych,
 - 4) raportowanie o przestrzeganiu kluczowych mechanizmów kontrolnych, obejmujące co najmniej zestawienie wykrytych nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
 - 5) administrowanie matrycą funkcji kontroli, w tym pozyskiwanie informacji niezbędnych do przygotowania i aktualizacji matrycy.
4. Stanowisko ds. zgodności w ramach funkcji kontroli, odpowiedzialne jest m.in. za zapewnienie zgodności poprzez: weryfikację bieżącą pionową, w przypadku gdy ta weryfikacja nie została przypisana innym pracownikom lub komórkom organizacyjnym w ramach drugiej linii obrony.
5. Kierownicy/dyrektorzy jednostek i komórek organizacyjnych Banku, wypełniając swoje obowiązki, wprowadzają w życie przyjęte przez Zarząd wewnętrzne strategie i procedury dotyczące zarządzania ryzykiem, a przede wszystkim odpowiadają za wdrożenie odpowiednich mechanizmów kontrolnych oraz monitorują prawidłowość przestrzegania mechanizmów kontrolnych.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia m. in.:

- kontrolę wewnętrzną sprawowaną przez pracowników Banku,
- audyt wewnętrzny sprawowany przez SSO SGB.

2. Stosowane mechanizmy kontrolne.

Podstawowym narzędziem do operacyjnego zarządzania systemem kontroli w Banku jest **matryca funkcji kontroli**, w której powiązано cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej i wyodrębnione w ich ramach cele szczegółowe z procesami istotnymi wraz z wpisanymi w te procesy kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem tych mechanizmów.

Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych. Zatem w Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego oraz poziomego poprzez rozdzielenie zadań.

W Banku stosuje się mechanizmy kontrolne:

- 1) automatyczne (wbudowane w systemy informatyczne, najczęściej wymuszające lub uniemożliwiające pewne działania np. wymuszenie akceptu powyżej pewnego limitu),
- 2) półautomatyczne (np. monitorowanie limitów, wskaźników, weryfikacja danych),
- 3) manualne (np. podział obowiązków, autoryzacja formalna na „drugą rękę”, uzgodnienia danych i inwentaryzacja, weryfikacja i analiza danych).

Wszystkie mechanizmy znajdują odzwierciedlenie w procedurach różnego szczebla – zarówno politykach, jak i procedurach operacyjnych stosowanych przez pracowników niższego szczebla. Tym samym stanowią kluczowy element definiujący pożądane zachowania w ramach pierwszej i drugiej linii obrony. Stosowanie zapisów procedur w praktyce jest monitorowane w ramach testów pionowych i poziomych.

Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmuje weryfikację bieżącą i testowanie w ramach monitorowania pionowego i poziomego z uwzględnieniem:

- celów systemu kontroli wewnętrznej,
- złożoności procesów, w tym zwłaszcza procesów istotnych,
- liczby, rodzaju i stopnia złożoności mechanizmów kontrolnych,
- ryzyka zaistnienia nieprawidłowości,
- zasobów poszczególnych linii obrony, w tym kwalifikacji, doświadczenia i umiejętności pracowników tych linii,
- zasady proporcjonalności.

Bank określił kategorie nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, biorąc pod uwagę ich negatywny wpływ na zapewnienie osiągnięcia określonych celów systemu kontroli wewnętrznej. Nadanie odpowiedniej kategorii nieprawidłowości stwierdzonej, w ramach niezależnego monitorowania, polega na oszacowaniu poziomu ryzyka związanego z tą nieprawidłowością.

W Banku prowadzony jest rejestr wszystkich nieprawidłowości znaczących i krytycznych. Wykryte w ramach pierwszej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do komórki organizacyjnej drugiej linii obrony, odpowiedzialnej za niezależne monitorowanie procesu, w ramach którego zaistniała dana nieprawidłowość znacząca lub krytyczna, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do Zarządu Banku oraz komórki audytu wewnętrznego. Stwierdzone w ramach drugiej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do komórki audytu wewnętrznego.

3. Ocena adekwatności i skuteczności systemu.

Celem ogólnym systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

W ramach celów ogólnych systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia **cele szczegółowe**, do których zalicza się m.in.:

- 1) wykrycie błędów i nadużyć,
- 2) ochrona majątku (kontrole bezpieczeństwa, gotówkowe),
- 3) wiarygodność i integralność informacji,
- 4) terminowość realizacji zadań,
- 5) skuteczność i wydajność,
- 6) zgodność z prawem i regulacjami,
- 7) dostępność systemów i aplikacji,
- 8) poufność informacji i danych,
- 9) adekwatność informacji zarządczej,
- 10) poprawność prezentacji i ujęcia sprawozdań finansowych,
- 11) racjonalne wykorzystywanie zasobów,
- 12) zapewnienie realizacji celów biznesowych.

Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, spraw zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego.

Dokonując oceny, Rada Nadzorcza bierze pod uwagę informacje przekazane przez Zarząd o sposobie wypełniania zadań przez pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz spraw zgodności ze szczególnym uwzględnieniem:

- adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnieniu osiągnięcia każdego z celów systemu kontroli wewnętrznej,
- skali i charakterze nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym o podjętych środkach naprawczych i dyscyplinujących,
- zapewnienia niezależności pracownikom od spraw zgodności,
- zapewnienia środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania obowiązków przez pracowników od spraw zgodności oraz do systematycznego podnoszenia kwalifikacji oraz zdobywania przez nich doświadczenia i umiejętności.

W celu zabezpieczenia się przed stratą Bank rozpoznaje, ocenia i kontroluje wszystkie rodzaje ryzyka wynikające z prowadzonej działalności i poprzez proces kontroli zapewnia, by Pracownicy Banku pracowali w sposób wydajny i uczciwy realizując cele i ustalone zadania.

W celu prezentowania wiarygodnych sprawozdań finansowych i nadzorczych, system kontroli wewnętrznej zapewnia rzetelne ich przygotowywanie w oparciu o księgi prowadzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości.

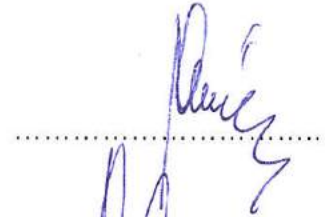
W celu podejmowania prawidłowych decyzji nadzorczych, system kontroli wewnętrznej weryfikuje jakość i kompletność sporządzanej w Banku informacji zarządczej.

System kontroli wewnętrznej chroni zasoby Banku, zapewnia wysoką jakość i niezawodność informacji oraz zgodność działania z przepisami prawa a także eliminuje występowanie nieprawidłowości i błędów. System kontroli wewnętrznej identyfikuje i ocenia istotne czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, które mogą niekorzystnie wpłynąć m.in. na adekwatność kapitałową, rentowność operacji, wiarygodność sprawozdawczości, przestrzeganie przepisów i regulacji wewnętrznych.

Zarząd Banku Rumia Spółdzielczego :

Prezes Zarządu

– Ewa Pożniak - Kilkowska

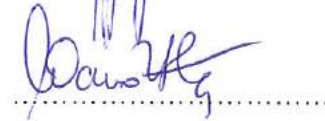
I Wiceprezes Zarządu

– Aleksander Borzymowski

Wiceprezes Zarządu

– Joanna Wandtke

Zarząd zatwierdza informację do ogłoszenia.

Rumia, dnia 26.06.2019 r.

OŚWIADCZENIE ZARZĄDU BANKU

Zarząd Banku Rumia Spółdzielczego niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Rumia Spółdzielczego są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

Zarząd Banku Rumia Spółdzielczego :

Prezes Zarządu – Ewa Poźniak - Kilkowska

I Wiceprezes Zarządu – Aleksander Borzymowski

Wiceprezes Zarządu – Joanna Wandtke

for

.....

.....

.....

OŚWIADCZENIE ZARZĄDU BANKU NA TEMAT OGÓLNEGO PROFILU RYZYKA ZWIĄZANEGO ZE STRATEGIĄ DZIAŁALNOŚCI

Zarząd Banku Rumia Spółdzielczego oświadcza, iż profil ryzyka Banku wynika z przyjętych przez Bank strategii tj.: „Strategii Banku Rumia Spółdzielczego na lata 2018-2020”, „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Rumia Spółdzielczym”, „Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Banku Rumia Spółdzielczym jak i regulacji dotyczących zarządzania poszczególnymi istotnymi rodzajami ryzyka w Banku.

W 2018 roku Bank dokonywał pomiaru oraz oceny ryzyka, zgodnie z zapisami przepisów nadzorczych tj. Uchwał, Rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego, a także zasadami wynikającymi z Pakietu CDIV/CRR.

Ogólny profil ryzyka w Banku, zawarty w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Rumia Spółdzielczym” został określony na podstawie wybranych wskaźników (ich poziomu granicznego) zatwierdzonego przez Zarząd i Radę Nadzorczą.

Na dzień 31.12.2018 r. przyjęte wskaźniki kształtowały się na poziomie:

<i>Nazwa limitu</i>	<i>Wysokość limitu</i>	<i>Wartość</i>	<i>Stopień realizacji</i>
Ryzyko kredytowe			
Łączna kwota inwestycji w instrumenty finansowe w postaci: bonów pieniężnych, bonów skarbowych, obligacji Skarbu Państwa, obligacji komunalnych, obligacji komercyjnych oraz jednostek TFI	Max 15% funduszy własnych	5,26%	35,07%
Udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym	Max 9%	6,76%	75,11%
Utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych	Min 30%	35,68%	118,94%

Udział portfela kredytów podmiotów niefinansowych w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania	Max 80%	56,43%	70,54%
Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytowym	Max 90%	84,91%	94,34%
Udział zagrożonych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie ogółem	Max 10%	6,63%	66,27%
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym	Max 8%	4,07%	50,90%
Udział zagrożonych detalicznych ekspozycji kredytowych w detalicznych ekspozycjach kredytowych ogółem	Max 5%	4,26%	85,23%
Ryzyko operacyjne			
Wartość poniesionych strat operacyjnych na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy	Max 33% regulacyjnego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego	86 701,35	8,58%
Wartość poniesionych strat operacyjnych na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy dot. oszustw wewnętrznych	0	0	X
Wartość poniesionych strat operacyjnych na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy dot. oszustw zewnętrznych	0	1 587,35	X
Wartość poniesionych strat operacyjnych na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy dot. zasad dotyczących zatrudnienia oraz bezpieczeństwa w miejscu pracy	Max 14% regulacyjnego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego	66 402,67	15,49%
Wartość poniesionych strat operacyjnych na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy dot. klientów, produktów i praktyk operacyjnych	Max 3% regulacyjnego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego	0,00	0,00%

Wartość poniesionych strat operacyjnych na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy dot. szkód związanych z aktywami rzeczowymi	Max 3% regulacyjnego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego	79,97	0,09%
Wartość poniesionych strat operacyjnych na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy dot. zakłóceń działalności banku i awarii systemów	Max 10% regulacyjnego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego	17 603,48	5,75%
Wartość poniesionych strat operacyjnych na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy dot. wykonywania transakcji, dostawy i zarządzania procesami operacyjnymi	Max 3% regulacyjnego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego	1 027,88	1,12%
Ryzyko walutowe			
Udział całkowitej pozycji walutowej w funduszach własnych	Max 1%	0,06% ¹	2%
Ryzyko płynności			
Ilość przypadków ² przekroczenia nadzorczej miary płynności M1	0	0	X
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M2	0	0	X
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M3	0	0	X
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M4	0	0	X
Ilość przekroczeń limitu luki płynności skumulowanej (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych)	0	0	X
Ilość przekroczeń niedotrzymania minimalnego poziomu aktywów nieobciążonych	0	0	X
Ilość przekroczeń niedotrzymania nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku	0	0	X

¹ najwyższy udział w II półroczu 2018r.

² Od ostatniego raportu.

Ilość przekroczeń niedotrzymania nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku	0	0	X
Udział depozytów sektora niefinansowego i instytucji rządowych i samorządowych w sumie bilansowej	Min 80%	88,9%	90,00%
Wskaźnik LCR	Min 80%	102,92%	78,00%
Wskaźnik NSFR	Min 100%	102,00%	98,00%
Udział depozytów powiększonych o fundusze własne w kredytach powiększonych o majątek trwały	Min 105%	150,5%	70%
Ryzyko stopy procentowej			
Udział pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku w sumie bilansowej	Max 5%	1,14%	22,76%

Zarząd Banku Rumia Spółdzielczego :

Prezes Zarządu

– Ewa Pożniak - Kilkowska

.....

I Wiceprezes Zarządu

– Aleksander Borzymowski

.....

Wiceprezes Zarządu

– Joanna Wandtke

.....
